

Møteinnkalling

STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD

Møtedato: 24.04.2024 kl. 18:00

Møtested: Varden kirke

Arkivsak: 23/05173

Saksliste

STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD

Møtedato: 24.04.2024 kl. 18:00

Møtested: Varden kirke

Arkivsak: 23/05173

Eventuelt forfall meldes snarest på tlf 46504477 eller e-post rs467@kirken.no.
Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed fra møtesekretær

SAKSKART		
Godkjenning av innkalling og saksliste		
10/24	23/05449-7	Godkjenning av innkalling og saksliste
Godkjenning av protokoll		
11/24	23/05450-5	Godkjenning av protokoll fra møtet 21.02.2024
Saker til behandling		
12/24	24/00312-2	Budsjettarbeid 2025 - Handlings og økonomiplan (HØP) 2025-2028 - Investeringer og volumøkninger
13/24	23/00383-7	Økning av kremasjonsavgift og priser for gravstell
Orienteringssaker		
14/24	23/06046-3	Referatsak: Møteprotokoll fra Arbeidsmiljøutvalget (AMU) 14.03.2024
15/24	23/05451-7	Orienteringssaker 24.04.24
16/24	23/05452-7	Eventuelt

Stavanger, 18.04.2024

Ivar Raugstad
Leder av Stavanger kirkelige fellesråd

Rune Skagestad
Møtesekretær/kirkeverge

DEN NORSKE KIRKE

STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Rune Skagestad	414	23/05449-7	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
10/24	STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD	24.04.2024

Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksorientering

Saken gjelder:

Godkjenning av møtet.

Saker til Eventuelt meldes i starten på møtet

Forslag til vedtak

Innkalling og saksliste godkjennes

DEN NORSKE KIRKE

STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Rune Skagestad	414	23/05450-5	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
11/24	STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD	24.04.2024

Godkjenning av protokoll fra møtet 21.02.2024

Vedlegg:

Protokoll STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD 21.02.2024

Saksorientering

Saken gjelder:

Godkjenning av protokoll fra forrige møte.

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra møtet i fellesrådet 21.02.2024 godkjennes

DEN NORSKE KIRKE

STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD

Møteprotokoll STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD

Møtedato: 21.02.2024 kl. 18:00
Møtested: Gausel kirke
Arkivsak: 23/05173

Til stede: Kristin Torp (Bekkefaret menighetsråd), Karl Svela (St. Johannes menighetsråd), Arnhild Aano Høyen (Stokka menighetsråd), Tor Magne Nesvik (geiestelig repr.), Kjersti Lundetræ (Madlamark menighetsråd), Arne Rettedal (Hafrsfjord menighetsråd), Ivar Raugstad (Rennesøy sokneråd), Mari Gudmundsen (Tjensvoll menighetsråd), Øystein Gomo (Hundvåg menighetsråd), Anne Synnøve Evja Eikill (Hillevåg menighetsråd), Eli Thorset Våge (Gausel menighetsråd), Haakon Kjell Totland (Sunde menighetsråd), Jan Erik Vinkfjord (Tasta menighetsråd), Heidi Kristin Urtegård, Jon Salthe (Kampen menighetsråd), Ingrun Eikeland (Stavanger kommune)

Forfall: Stig Ellingsen (Domkirken og St. Petri menighetsråd), Magne Hersvik (Varden menighetsråd), Torbjørn Waaland (Hinna menighetsråd), Magnus Hagland (Vardeneset menighetsråd), Ottar Sandanger (Talgje sokneråd) og Håkon Arne Eide (Sjernerøy sokneråd)

Andre: Økonomisjef/Ass kirkeverge Arne Sigurd Mossige, HR-sjef Katrine Pedersen, Fungerende gravplass-sjef Mari Varhaug og kirkeverge Rune Skagestad

Protokollfører: Rune Skagestad

SAKSLISTE

Side

Godkjenning av innkalling og saksliste

[1/24](#) Godkjenning av innkalling og saksliste 2

Godkjenning av protokoll

[2/24](#) Godkjenning av protokoll fra møtet 20.12.2023 3

Saker til behandling

3/24	Presentasjon av medarbeiderundersøkelsen 2023 og HR-arbeidet i SKF	3
4/24	Utvidelse av Hundvåg gravlund	4
5/24	Utvidelse av Askje kirkegård	5
6/24	Utvidelse av Revheim gravlund	6
7/24	Oppnevning av medlemmer til kirkens hovedkomite for Stavanger2025	6
Orienteringssaker		
8/24	Orienteringssaker 21.02.2024	7
9/24	Eventuelt	8

Stavanger, 18.04.2024

Vi bekrefter med våre underskrifter at møtebokens blad er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet.

Ivar Raugstad
Leder av Stavanger kirkelige fellesråd

Rune Skagestad
Sekretær

Godkjenning av innkalling og saksliste

1/24 Godkjenning av innkalling og saksliste

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD	21.02.2024	1/24

Forslag til vedtak

Innkalling og saksliste godkjennes

Møtebehandling

Saksdokumenter:
Saksfremlegg fra kirkevergen

Det ble i starten av møtet bedt om å få gi to mindre orienteringer (ang økonomi og ang jubileum i Stokka menighet) – se under FR-sak 8/24: Orienteringer.

Vedtak

Innkalling og saksliste godkjennes

Godkjenning av protokoll

2/24 Godkjenning av protokoll fra møtet 20.12.2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD	21.02.2024	2/24

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra møtet i fellesrådet 20.12.2023 godkjennes

Møtebehandling

Saksdokumenter:

Saksfremlegg fra kirkevergen

Protokoll SKF STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD 20.12.2023

Vedtak

[Møteprotokollen fra møtet i fellesrådet 20.12.2023 godkjennes](#)

Saker til behandling

3/24 Presentasjon av medarbeiderundersøkelsen 2023 og HR-arbeidet i SKF

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD	21.02.2024	3/24

Forslag til vedtak

Stavanger kirkelige fellesråd tar saken til etterretning.

Møtebehandling

Saksdokumenter:

Saksfremlegg fra kirkevergen

Rapport SKF Medarbeiderundersøkelse 2023

HR-sjef Katrine Pedersen gav en muntlig presentasjon av HR-arbeidet i Stavanger kirkelige fellesråd, som del av opplæringen av rådsmedlemmene, i tillegg til hovedfunnene i Medarbeiderundersøkelsen 2023.

Vedtak

Stavanger kirkelige fellesråd tar saken til etterretning.

4/24 Utvidelse av Hundvåg gravlund

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD	21.02.2024	4/24

Forslag til vedtak

1. Det fremlagte detaljprosjekt for Byggetrinn 1 av Hundvåg gravlund godkjennes.
2. Stavanger kirkelige fellesråd anmoder Stavanger kommune om å fullfinansiere denne utvidelsen.
3. Fellesrådet gir kirkevergen fullmakt til å avtale nødvendige reduksjoner av Byggetrinn 1, dersom finansiering ikke skulle lykkes. Fellesrådet påpeker viktigheten av å ha tilstrekkelige antall kistegraver om en måtte foreta en utsettelse av deler av Byggetrinn 1.
4. Stavanger kirkelige fellesråd ber kirkevergen sørge for at det sendes søknad om godkjenning av detaljprosjekt for Byggetrinn 1 av Hundvåg gravlund til Nasjonal gravplassmyndighet og evt andre aktuelle aktører.
5. Stavanger kirkelige fellesråd ber kirkevergen se til at kommentarene fra Nasjonal gravplassmyndighet innarbeides i de videre planene for Hundvåg gravlund

Møtebehandling

Saksdokumenter:

Saksfremlegg fra kirkevergen

Hundvåg gravlund skisseprosjekt pr 22 nov 2023

Foreløpig tilbakemelding utvidelse Hundvåg gravplass, Stavanger

L60-01 Landskapsplan_Hundvåg gravlund_A1

A20-2 Toaletter og vask

L60-20 Snitt_A-A'_Hundvåg gravlund

L60-22 Snitt_C-C'_Hundvåg gravlund

A20-1 Plan Binger

L60-35 Detaljer_Møbleringsplan seremoniplass_Hundvåg gravlund

L60-34 Detaljer_Møbleringsplan poster_Hundvåg gravlund

L60-33 Detaljer_Infiltrasjonsgrøft_Hundvåg gravlund

Vedtak

1. Det fremlagte detaljprosjekt for Byggetrinn 1 av Hundvåg gravlund godkjennes.
2. Stavanger kirkelige fellesråd anmoder Stavanger kommune om å fullfinansiere denne utvidelsen.
3. Fellesrådet gir kirkevergen fullmakt til å avtale nødvendige reduksjoner av Byggetrinn 1, dersom finansiering ikke skulle lykkes. Fellesrådet påpeker viktigheten av å ha tilstrekkelige antall kistegraver om en måtte foreta en utsettelse av deler av Byggetrinn 1.
4. Stavanger kirkelige fellesråd ber kirkevergen sørge for at det sendes søknad om godkjenning av detaljprosjekt for Byggetrinn 1 av Hundvåg gravlund til Nasjonal gravplassmyndighet og evt andre aktuelle aktører.
5. Stavanger kirkelige fellesråd ber kirkevergen se til at kommentarene fra Nasjonal gravplassmyndighet innarbeides i de videre planene for Hundvåg gravlund

5/24 Utvidelse av Askje kirkegård

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD	21.02.2024	5/24

Forslag til vedtak

1. Det fremlagte detaljprosjekt for hasteutvidelsen av Askje kirkegård godkjennes.
2. Stavanger kirkelige fellesråd ber kirkevergen sørge for at det sendes søknad om godkjenning av detaljprosjektet for Askje kirkegård til Nasjonal gravplassmyndighet og evt andre aktuelle aktører.
3. Stavanger kirkelige fellesråd anmoder Stavanger kommune om å jobbe så raskt som mulig for å ferdigstille dette påkrevde byggetrinnet.
4. Fellesrådet støtter planene for den større utvidelsen av Askje kirkegård, nord for eksisterende kirke/kirkegård og ber at en jobber videre med skissene.

Møtebehandling

Saksdokumenter:
 Saksfremlegg fra kirkevergen
 Askje kyrkejegård analyse mulighetstudie 060523
 Tegningshefte Askje kyrkjegard 120224

Vedtak

1. Det fremlagte detaljprosjekt for hasteutvidelsen av Askje kirkegård godkjennes.
2. Stavanger kirkelige fellesråd ber kirkevergen sørge for at det sendes søknad om godkjenning av detaljprosjektet for Askje kirkegård til Nasjonal gravplassmyndighet og evt andre aktuelle aktører.
3. Stavanger kirkelige fellesråd anmoder Stavanger kommune om å jobbe så raskt som mulig for å ferdigstille dette påkrevde byggetrinnet.
4. Fellesrådet støtter planene for den større utvidelsen av Askje kirkegård, nord for eksisterende kirke/kirkegård og ber at en jobber videre med skissene.

6/24 Utvidelse av Revheim gravlund

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD	21.02.2024	6/24

Forslag til vedtak

1. Det fremlagte prosjekt for utvidelse av Revheim gravlund godkjennes.
2. Stavanger kirkelige fellestråd ber kirkevergen sørge for at det sendes søknad om godkjenning av prosjektet til Nasjonal gravplassmyndighet og evt andre aktuelle aktører.
3. Fellestrådet ber kirkeverge sørge for oppstart av prosjektet når godkjenning foreligger.

Møtebehandling

Saksdokumenter:

Saksfremlegg fra kirkevergen

Minnelund 040224

O01 Oversiktsplan m flyfoto

O01 Oversiktsplan

O02 Teknisk landskapsplan gravfelt S-Du

O03 Revheim gravlund teknisk landskapsplan navna minnelund

Vedtak

1. Det fremlagte prosjekt for utvidelse av Revheim gravlund godkjennes.
2. Stavanger kirkelige fellestråd ber kirkevergen sørge for at det sendes søknad om godkjenning av prosjektet til Nasjonal gravplassmyndighet og evt andre aktuelle aktører.
3. Fellestrådet ber kirkeverge sørge for oppstart av prosjektet når godkjenning foreligger.

7/24 Oppnevning av medlemmer til kirkens hovedkomite for Stavanger2025

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD	21.02.2024	7/24

Forslag til vedtak

Fellestrådet oppnevner følgende som medlemmer av kirkens hovedkomite for Stavanger 2025: Ivar Raugstad, Dorrit Vignes, NN og Rune Skagestad

Møtebehandling

Saksdokumenter:
Saksfremlegg fra kirkevergen

I møte ble Kristin Torp foreslått som fjerde medlem fra fellesrådet i hovedkomiteen.

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

Fellesrådet oppnevner følgende som medlemmer av kirkens hovedkomite for Stavanger 2025: Ivar Raugstad, Dorrit Vignes, Kristin Torp og Rune Skagestad

Orienteringssaker

8/24 Orienteringssaker 21.02.2024

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD	21.02.2024	8/24

Forslag til vedtak

Sakene tas til orientering

Møtebehandling

Saksdokumenter:
Saksfremlegg fra kirkevergen
Følgende ble lagt frem til orientering:

1. Medlemmene i fellesrådet har hadde 24. januar rådsopplæring i regi av KA. Rådet inviteres til samtale om hvordan opplæringen har vært, ting en fortsatt lurer på, ønsker en har om mer informasjon. Samt en drøfting av hvordan rådet vil jobbe fremover.
2. For øvrig vil de ulike avdelingslederne i kirkevergens ledergruppe på fellesrådsmøtene i 2024 ha en gjennomgang av sine fagområder.
3. Kirkevergen har invitert politikere i Stavanger til en 45 minutters presentasjon av hva kirkene i Stavanger bidrar med i lokalsamfunnet i kommunen. Dette er et tilbud til kommunestyremedlemmer, utvalgsmedlemmer inkludert medlemmer i bydelsutvalg/kommunedelsutvalg og deres varamedlemmer. Invitasjon er til åpen for

de ble nyvalgt i høst, men også for de som ble gjenvalgt. De kan velge mellom to ulike samlinger i løpet av mars.

Det ble også orientert om følgende to saker (som ble varslet om i starten av møtet):

- a. Representant fra Stokka menighetsråd Arnhild Aano Høyen orienterte om et omfattende program i hele 2024 i forbindelse med at kirken er 50 år. Alt på søndag 25.2 er det et «preludium» med fremføring av Matteuspasjonen. Jubileumsgudstjeneste blir det 21. april, på dagen 50 år etter innvielsen av kirken.
- b. Økonomisjef Arne Mossige orienterte om status på regnskapet for 2023; det ser ut til å gå mot et underskudd. Samtidig ble det orientert om at en formidler ut i organisasjonen et behov for fortsatt og økt fokus på kostnadsbevissthet. Prisstigning er stor, ikke minst på energi, mens kompensasjonen for dette ikke like stor.

Vedtak

[Sakene tas til orientering](#)

9/24 Eventuelt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD	21.02.2024	9/24

Forslag til vedtak

Intet forslag til vedtak

Møtebehandling

Vedtak

[Ingen saker ble fremmet til Eventuelt](#)

DEN NORSKE KIRKE

STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Rune Skagestad	11	24/00312-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
12/24	STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD	24.04.2024

Budsjettarbeid 2025 - Handlings og økonomiplan (HØP) 2025-2028 - Investeringer og volumøkninger

Vedlegg:

HØP 2025-2028 TIL FELLESRÅDET

Saksorientering

Saken gjelder:

Fellesrådets forslag til Stavanger kommune, handlings- og økonomiplan (HØP) for 2025-2028.

Budsjettforslaget omhandler investeringsbehov og forslag til volumøkninger innenfor drift, personal/stillinger samt driftskonsekvenser av investeringer.

Bakgrunn for saken:

Handlings- og økonomiplanen for virksomheten skal årlig rulleres og legges fram for fellesrådet til behandling.

Budsjetttrundskriv fra Stavanger kommune v/kommunedirektør vedrørende årsbudsjett 2025/økonomiplan 2025-2028 Investeringsdelen av budsjettet sier at fellesrådets forslag skal oversendes kommunen innen starten av mai 2024, mens driftsbudsjettet skal være ferdig innen starten av september 2024.

Vurdering:

En vil finne igjen mange av prosjektene fra forrige rullering i årets utgave av handlings- og økonomiplanen (HØP). Det er foretatt prisjusteringer og endringer i enkelte av beskrivelsene, men der forholdene ved prosjektet er uforandret er også den tekstlige beskrivelsen videreført. Det er videre foretatt noen endringer i forhold til vedtatt prioritet i HØP 2024-2027. Disse endringene er kommentert i vedlegget. Menighetsrådene har kommet med innspill/ønsker i denne prosessen. Disse har blitt vurdert og administrasjonen har prioritert imellom prosjektene. Det er også en del av disse ønskene som vil bli innarbeidet i ordinært driftsbudsjett.

Kirkevergen vil fremheve at etterslepet på byggvedlikeholdet medfører at vekt på eksisterende bygg løftes frem foran ønske om nybygg.

Et tydelig fokus på grønt skifte er også merkbart.

Til sist er det å merke at prosjektene på gravplass er flere og kostbare. Kirkevergen mener dette er viktig for å sikre en desentralisert gravplassstruktur og at en tilbyr tjenester som en storkommune som Stavanger bør (nytt moderne krematorium, urnevegg og flere navne)

minnelunder).

Kvalitetssikring

Vi ser for oss at det etter vedtak i fellesrådet vil skje en fortsatt kvalitetssikringen av prosjektene i ukene som ligger foran. Derfor ber administrasjonen om anledning til å justere tekster og beløp i prosjektene, om dette skulle være nødvendig.

Forslag til vedtak

- a. Det fremlagte forslaget til handlings- og økonomiplan for perioden 2025-2028 fastsettes som fellesrådets forslag til budsjett for investeringsdelen og forslag til volumøkninger innen drift og personal.
- b. Kirkevergen gis fullmakt til å justere kostnadsrammene og evt tekster dersom det kommer nye opplysninger vedrørende det enkelte tiltak.

STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD

FORSLAG TIL BUDSJETT Handlings- og økonomiplan 2025-2028

Investeringsbudsjett – Volumøkninger

Vedtatt av Stavanger kirkelige fellesråd – 24. april 2024

Gravplass

Kirker

Administrasjon

Innhold

1 INNLEDNING	2
1.1 Kirkebygg	3
1.2 Gravplassmyndigheten	3
2 INVESTERINGSBEHOV	5
2.1 Gjeldende investeringsplan	5
2.2 Administrasjonens forslag til investeringsplan for perioden 2024-2027	5
2.3 Administrasjonens forslag inndelt i ulike grupper	7
2.4 Kommentarer til administrasjonens forslag til investeringsplan	9
2.5 Kommentarer til renovering av Stavanger domkirke	31
3 OVERSIKT OVER INNMELDTE ØNSKER OG BEHOV, MEN SOM IKKE ER PRIORITERT	32
4 VOLUMØKNINGER I DRIFTSBUDSJETTET 2025 – 2028	39
4.1 Administrasjonens forslag til volumøkninger i driftsbudsjettet 2025-2028	39
4.2 Kommentarer til administrasjonens forslag til volumøkninger	39

1 INNLEDNING

I 2025 markerer vi at Stavanger domkirke, Stavanger bispedømme og Stavanger by er 900 år. Det er tre vitale og viktige institusjoner som jubilerer. Historisk har kirken vært en konstituerende og sentral aktør på mange viktige områder i byen. Vi tror og mener at kirken også nå og i tiden fremover trengs for å kunne være en god, nærværende og håpsbringende kirke.

Slik kirken har hatt ansvar for gravplassforvaltningen gjennom mange generasjoner vil fellesrådet også i møte med fremtiden ta dette ansvar på vegne av oss alle for å være en god og verdig gravferdsforvaltning.

Stavanger kirkelige fellesråds virksomhet omfatter vedlikehold og drift av 33 kirkebygg (inkl. kapell, menighetssenter mm.), 3 livssynsåpne kapell, 1 krematorium med livssynsåpent seremonirom, og 24 gravplasser med 8 driftsbygninger. Den totale bygningsmassen er grovt beregnet til ca. 34 700 m². Videre omfatter virksomheten arbeidsgiveransvaret for de fleste av medarbeiderne i menighetene og alle medarbeiderne på gravplassene.

Fellessrådet har registrert over år at det tross relativ god finansiering fra Stavanger kommunes side og iherdig innsats fra medarbeidere er et etterslep på vedlikehold av byggene. I denne HØP-en har vi derfor valgt å fokusere på eksisterende bygg fremfor nybygg.

I Stavanger kirkelige fellesråd er det til sammen ca. 175 ansatte, i ulike stillingsstørrelser. Beregninger foretatt sentralt viser at hver ansatt genererer opp til 4 årsverk i frivillig innsats. Virksomheten består av mange engasjerte medarbeidere i alle aldersgrupper.

Det er trossamfunnsloven § 14 som regulerer kommunens økonomiske rolle knyttet til den kirkelige virksomheten. Kommunen bidrar med omkring 70 % av midlene til den kirkelige virksomheten i

Stavanger. Bevilgningen er en rammebevilgning på bakgrunn av budsjettforslag fra Stavanger kirkelige fellesråd. Fellesrådet tar avgjørelser om hvordan økonomien skal fordeles.

I tillegg finansieres en stor del av virksomheten i den lokale menighet av innsamlede midler i menighetene. Statens andel av utgiftene til den lokale kirken er for en stor del knyttet opp mot avlønning av prestene, ansatte i trosopplæringsarbeidet samt tilskudd til stillinger innen kirkelig undervisning og omsorgsarbeid (kateketer og diakoner). Disse statlige midler blir bevilget via Stavanger bispedømmeråd.

Det er viktig for Stavanger kirkelige fellesråd å få fram at kirken i Stavanger er mangfoldig. Her finnes flotte byggverk, vakre gravplasser, mange gode og engasjerte medarbeidere, så vel ansatte som frivillige. Litt under 2 av 3 innbyggere i Stavanger, ca. 84 000, er medlemmer av Den norske kirke.

1.1 Kirkebygg

Kirkebyggene har en sentral plass i folks liv. Mange av kirkebyggene i Stavanger er praktbygg med kunstneriske utsmykninger som viser det ypperste innen håndverk og byggeteknikk fra sin tid. De eldste kirkebyggene i Stavanger er 900 år gamle, og de yngste er rett over 20 år.

Fellesrådet er seg bevisst at en forvalter disse byggene både for menighetsbruk i dag og for fremtiden, samtidig som en ivaretar hensynet til kulturminnevern.

Det svært omfattende arbeidet med Stavanger domkirke går mot slutten. Kirken åpnes høsten 2024 og jubileet står for tur i 2025. Fortsatt er det arbeid som skal utføres i 2025. Arbeidet med det vakre bispekapellet som skal inkludere både universell adkomst til bygget og som også vil gi UU toalett til domkirken har høy prioritet fra kirkens side.

Det ble i 2022 startet renoveringsarbeid på Sørbø kirke og Hesby kirke. Dette har arbeidet fortsetter også inn i 2025. Arbeidet med Talgje kirke pågår også. Disse arbeidene har fått en del statlig støtte fra riksantikvaren i tillegg til kommunens bevilgninger.

Fellesrådet jobber kontinuerlig med å skaffe midler til dette også fra statlige hold. Fellesrådet ser frem til at det store bevaringsprogrammet for verneverdige kirkebygg kommer i gang (antakelig fra 1.7.2024).

Pågående prosjekter vil en søke om statlig støtte til. I tidligere og denne HØP-en ligger totalkostnader inne i som søknad (inkl. mva.). Ved statlig støtte vil dette bety at en ikke trenger å benytte hele den kommunale bevilgningen fordi staten tar deler av kostnadssummen.

Fellesrådet har valgt, der prosjektene ikke alt er i gang eller der forfallet ikke er alt for stort, å utsette oppstart til 2025 -2026 for de kirkeprosjektene vi tror vil kunne bli omfattet av dette bevaringsprogrammet. Det er videre viktig å understreke at det også i mange andre og nyere kirkebygg er behov for større renoveringer og også funksjonsendringer.

1.2 Gravplassmyndigheten

Stavanger kirkelige fellesråd (SKF) har ansvar for forvaltning, drift /vedlikehold og utbygging av gravplasser, livsytelsesseremonibygg, gravkapeller og Stavanger krematorium. Fellesrådet får bevilgningene fra Stavanger kommune (SK) etter budsjettforslag fra SKF. Kommunen skal sørge for at det er tilstrekkelig areal til gravplass og i samråd med SKF regulere slikt areal.

I hele Stavanger er det en desentralisert gravplass-struktur der kommunedelene har minst en egen gravplass. Tasta kommunedel er den eneste som mangler dette tilbudet. Avsatt areal til gravplassformål ble dessverre i siste rullering av kommuneplanens arealdel tatt ut av arealdelen. Det arbeides med å finne frem til alternativt areal som må tas inn i kommende rullering av kommuneplanens arealdel. Til sammen har kommunen 24 gravplasser.

Areal- og gravbehov.

På lang sikt er det en utfordring å sikre tilstrekkelig gravplassareal for å opprettholde en slik desentralisert gravplass-struktur. De sentrumsnære gravplassene har i liten grad mulighet til utvidelse. I et langsiktig

perspektiv vil en måtte vurdere arealer som i dag er avsatt til landbruk og som er en del av jordvernstrategien. Dette gjelder spesielt for Jåttå gravlund og Revheim gravlund.

Arbeidet med utvidelse av Hundvåg gravlund og Revheim gravlund pågår og blir videreført i 2025

I kommunedelene Finnøy og Rennesøy har det pågått et større kartleggingsarbeid av utvidelsesbehov ved gravplassene. Vi vil i denne HØP revisjonen spesielt løfte frem Askje og Talgje, siden vi anser dette som de gravplasser med færrest ledige graver. Og av dem spesielt Askje. Senere vil også Sjernarøy og Østhusvik vurderes nærmere.

Det er både på Askje og Talgje behov for både å sikre arealer, planarbeid og deretter opparbeidelse. Dette har etter vårt syn virkelig hast. På Askje blir i 2024 en «nødutvidelse» i påvente av en større utvidelse.

Navnet minnelund i begge disse kommunedelene er også lagt inn i denne HØP-en

SSB framskrivningen av antall døde for perioden 2020-2050 viser en økning på 43 prosent.

Det har vært en markant vekst i antall kremeringer ved Stavanger krematorium fra 716 i 2021 til 897 i 2022 og videre til 966 i 2023. (I dette tallet er også kremering av personer som bodde i nabokommunene inkludert.

2 INVESTERINGSBEHOV

2.1 Gjeldende investeringsplan

Under behandlingen av handlings- og økonomiplanen for perioden 2024-2027 i kommunestyret ble det gitt følgende rammer for investeringer i Stavanger kirkelige fellesråd (oppgitt i 1000 kr):

Vi vil legge til at den årlige tildeling på kr 1.000.000 til vedlikeholds- og rehabiliteringsoppgaver på Domkirken (de såkalte Domkirkemidlene), er tatt ut av budsjettet i perioden hvor totalrenovering av bygget gjennomføres. Det vil i løpet av 2024/2025 utarbeides forslag til hva fremtidige konsekvenser av renoveringen av Stavanger domkirke vil bli for fellesrådets drifts- og investeringsregnskap.

Kommunens vedtatte handlings- og økonomiplan (HØP) for 2024 til 2027

	Total prosjekt kostnad	Budsjett t.o.m. 2023	2024	2025	2026	2027
Stavanger kirkelige fellesråd						
Sørbø kirke – Rehabilitering	10 900	6 000	3 200	2 000	0	
Askje kirke (endres til Talgje kyrkje i 1. tertial 2024), Rehabilitering	3 500	0	3 500			
Hesby kirke – Rehabilitering	17 650	11 200	6 450	0	0	0
Domkirken – 2025	367 200	255 000	54 000	58 200	0	0
Gravlunder (generelt- kommunen samlet prosjektene)	34 350	8 880	13 200	12 270		
Nytt krematorium - prosjektutvikling	2 000	0	0		2 000	
Ventilasjonsanlegg - Utskifting kirker	8 400	3 060	4 000	1 340		
Sum Stavanger kirkelige fellesråd	444 000	284 140	84 350	73 810	2 000	0

2.2 Administrasjonens forslag til investeringsplan for perioden 2024-2027

Kodeforklaring:

SK = Stavanger kommune.

Forkortelsene i SK kolonnen betyr følgende:

BV = Stavanger kommune, Byggeprosjekt

BF = Stavanger kommune, Byggforvaltning

PV = Stavanger kommune, Park og vei

ADMINISTRASJONENS FORSLAG TIL PLAN FOR PERIODEN 2025-2028

SKJEMA 1A : INVESTERINGER

VIRKSOMHET: STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD

Prioritert rekkef.	Investering	Ansv	SK	Tot. kostn.	Bev. så langt	Ønsket tempoplan (tall i 1000 kr)			
						2025	2026	2027	2028
1	Hesby kyrkje rehabilitering	1192	BF	17 650	14 200	3 450	0	0	0
2	Sorbø kirke rehabilitering (årene 2022-2026)	1183	BF	10 900	5 200	3 200	2 500	0	0
3	Hundvåg gravplass, utvidelse	1354	PV	40 100	22 100	18 000	0	0	0
4	Talgje kyrkje	119X	BF	3 500	1 750	1 750	0	0	0
5	Utredning /forprosjekt - nytt krematorium	1370		2 000	0	2 000	0	0	0
6	Hinna kirke - Utbedring glassmaleri - Sparre	1050	BF	2 900	0	2 900	0	0	0
7	Oppgradering av mur rundt Kvekerkirkegården på Storhaug		PV	3 500	0	3 500	0	0	0
8	Utbedring elektrisk anlegg Tasta og Varden kirke	1100 1150	BF	8 800	0	4 400	4 400	0	0
9	Det grønne skiftet - Varmepumper - soltak	1200	BF	10 000	0	3 000	3 000	4 000	0
10	Det grønne skiftet - omlegg fra fossilt drevne til elektrifisering av maskinpark/kjøretøy - samt håndtering av sprøyteproblematikk	1300	PV	5 000	0	1 000	2 000	2 000	0
11	Navna minnelund på Hausken og Hesby gravplasser	1380 1390	PV	4 000	0	2 000	2 000	0	0
12	Nytt kirkeskip i tilknytning til Hafstrandsenteret	1130	BV	52 500	2 000	2 000	42 000	6 500	0
13	Hausken kyrkje - kyrkesenter - Forprosjekt / Avklaringsprosjekt	1182	BV	525	0	525	0	0	0
14	Talgje gravplass - utvidelse	1397	PV	41 000		1 500	1 500	38 000	
15	Sjernerøy kyrkjegård-Planarbeid og utvidelse av gravplassen	1394	PV	21 400	0	1 300	20 400	0	0
16	St. Petri kirke-behandling av fasader og tårn	1013	BF	14 500	0	0	10 000	4 500	0
17	St. Johannes kirke - Behandling fasader og tårn	1020	BF	2 650	0	0	2 650	0	0
18	Urmevegg Hetland gravplass	1350	PV	2 500	0	0	2 500	0	0
19	Gravplasser Stavanger-Verneplan	1300	PV	2 400	0	0	2 400	0	0
20	Askje gravplass - ordinær utvidelse (Hasteutvidelsen er ferdig)	1386	PV	33 000	0	0	0	2 600	30 400
21	Lagård gravlund, erverv av areal	1340	PV	?					
22	Revheim gravlund, erverv av areal	1330	PV	?					
23	Hundvåg gravlund, erverv av areal	1350	PV	?					
24	Jåttå gravplass - livssynsnoytralt seremonibygge	1370	BV	?					
25	Tasta kirke utbygging	1100	BF	?					
26	Hundvåg menighetscenter	1095	BV	?					
27	Sunde kirke-Ungdomslokale delvis egenfinansiert	1130	BV	?					
28	Nytt kirkesenter, Jåttå	1050	BV	?					
		Sum		278 825	45 250	50 525	95 350	57 600	30 400

EGEN OVERSIKT UTARBEIDET FOR STAVANGER DOMKIRKE

Prioritert rekkef.	Investering	Ansv	SK	Tot. kostn.	Bev. så langt	Ønsket tempoplan (tall i 1000 kr)			
						2025	2026	2027	2028
	Stavanger domkirke 2025	1010	BF	372 060	362 490	9 570	0	0	0
	Bispekapellet	1011	BF	17 500	0	8 750	8 750	0	0
		Sum		389 560	362 490	18 320	8 750	0	0

2.3 Administrasjonens forslag inndelt i ulike grupper

Fellesrådet har etterspurt en presentasjon som tydelig grupperer investeringene etter type investering/formål. På kommende sider (pkt. 2.3) er samme investeringsoversikt som i pkt. 2.2, presentert med fargekoder.

	Gravplass - Seremonibbygg, driftsbygg (nybygg/påbygg)	kr	2 000
	Gravplass - Prosjekt på gravplass (ikke bygg)	kr	152 900
	Kirkebygg - Rehabiliteringsprosjekter	kr	70 900
	Kirkebygg - Nybygg/Nyanlegg	kr	53 025
SUM Gravplasser og kirkebygg		kr	278 825
	Stavanger Domkirke	kr	389 560
TOTALT		kr	668 385

ADMINISTRASJONENS FORSLAG TIL PLAN FOR PERIODEN 2025-2028

SKJEMA 1A : INVESTERINGER

VIKRSOMHET: STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD

Prioritert rekkef.	Investering	Ansv	SK	Tot. kostn.	Bev. så langt	Ønsket tempoplan (tall i 1000 kr)			
						2025	2026	2027	2028
1	Hesby kyrkje rehabilitering	1192	BF	17 650	14 200	3 450	0	0	0
2	Sorbo kirke rehabilitering (årene 2022-2026)	1183	BF	10 900	5 200	3 200	2 500	0	0
3	Hundvåg gravplass, utvidelse	1354	PV	40 100	22 100	18 000	0	0	0
4	Talgje kyrkje	119X	BF	3 500	1 750	1 750	0	0	0
5	Utredning /forprosjekt - nytt krematorium	1370		2 000	0	2 000	0	0	0
6	Hinna kirke - Utbedring glassmaleri - Sparre	1050	BF	2 900	0	2 900	0	0	0
7	Oppgradering av mur rundt Kvekerkirkegården på Storhaug		PV	3 500	0	3 500	0	0	0
8	Utbedring elektrisk anlegg Tasta og Varden kirke	1100 1150	BF	8 800	0	4 400	4 400	0	0
9	Det grønne skiftet - Varmepumper - soltak	1200	BF	10 000	0	3 000	3 000	4 000	0
10	Det grønne skiftet - omlegg fra fossilt drevne til elektrifisering av maskinpark/kjøretøy - samt håndtering av sprayteproblematikk	1300	PV	5 000	0	1 000	2 000	2 000	0
11	Navna minnelund på Hausken og Hesby gravplasser	1380 1390	PV	4 000	0	2 000	2 000	0	0
12	Nytt kirkeskip i tilknytning til Hafrsfjordsenteret	1130	BV	52 500	2 000	2 000	42 000	6 500	0
13	Hausken kyrkje - kyrkesenter - Forprosjekt / Avklaringsprosjekt	1182	BV	525	0	525	0	0	0
14	Talgje gravplass - utvidelse	1397	PV	41 000		1 500	1 500	38 000	0
15	Sjernerøy kyrkjegard-Planarbeid og utvidelse av gravplassen	1394	PV	21 400	0	1 300	20 400	0	
16	St. Petri kirke-behandling av fasader og tårn	1013	BF	14 500	0	0	10 000	4 500	0
17	St. Johannes kirke - Behandling fasader og tårn	1020	BF	2 650	0	0	2 650	0	0
18	Urnevegg Hetland gravplass	1350	PV	2 500	0	0	2 500	0	0
19	Gravplasser Stavanger-Verneplan	1300	PV	2 400	0	0	2 400	0	0
20	Askje gravplass - ordinær utvidelse (Hasteutvidelsen er ferdig)	1386	PV	33 000	0	0	0	2 600	30 400
21	Lagård gravlund, erverv av areal	1340	PV	?					
22	Revheim gravlund, erverv av areal	1330	PV	?					
23	Hundvåg gravlund, erverv av areal	1350	PV	?					
24	Jåttå gravplass - livssynsnøytralt seremonibyg	1370	BV	?					
25	Tasta kirke utbygging	1100	BF	?					
26	Hundvåg menighetssenter	1095	BV	?					
27	Sunde kirke - Ungdomslokale delvis egenfinansiert	1130	BV	?					
28	Nytt kirkesenter, Jåttå	1050	BV	?					
	Sum			278 825	45 250	50 525	95 350	57 600	30 400

EGEN OVERSIKT UTARBEIDET FOR STAVANGER DOMKIRKE

Prioritert rekkef.	Investering	Ansv	SK	Tot. kostn.	Bev. så langt	Ønsket tempoplan (tall i 1000 kr)			
						2025	2026	2027	2028
	Stavanger domkirke 2025	1010	BF	372 060	362 490	9 570	0	0	0
	Bispekapellet	1011	BF	17 500	0	8 750	8 750	0	
	Sum			389 560	362 490	18 320	8 750	0	0

2.4 Kommentarer til administrasjonens forslag til investeringsplan

Noen av budsjettpostene er korrigert i kostnadsanslag pga. endrede forutsetninger, samt prisjustering der det har vært naturlig. Det vil kunne komme justeringer av priser når Stavanger kommune har avklart hva de på generelt grunnlag selv vil legge til grunn for sine prosjekt. Andre budsjettposter har fått en endret plassering/prioritering i forslaget i forhold til gjeldende HØP, noe som fremgår av ovenstående skjema. Våre tall er basert på tall fra konsulenter, Stavanger kommune og egne beregninger gjort ut fra konkrete tilbud på sammenlignbare prosjekter vi har erfaring fra i inneværende og foregående år.

Alle tall fra og med 2023 er medregnet merverdiavgift (mva) etter avtale med administrasjonen i Stavanger kommune. Videre er det tatt inn enkelte poster til slutt i skjemaet hvor behov er meldt inn, men hvor det ikke er grunnlag for å gi inn kostnadsanslag som er godt begrunnet, videre er også prosjekt som er «nedprioritert» listet opp uten konkret kostnadsvurdering. Omfanget i våre budsjettforslag til kommunen er videre såpass omfattende at det er grunn til å regne med at flere tiltak vil bli skjøvet ut i tid, på lik linje med tidligere år.

Generelt om investeringsbehov for bygg i tidligere Rennesøy og Finnøy FR

På bakgrunn av gjennomførte tilstandsvurderinger av kirker med vernestatus som tidligere var en del av Finnøy kyrkjelege fellesråd (FKF) og Rennesøy kyrkjelege fellesråd (RKF), er det nå startet opp restaureringsarbeider i flere av de aktuelle byggene.

I løpet av 2020, 2021 og 2022 har vi etter søknad til Riksantikvaren fått tilskuddsmidler til utvalgte delprosjekt for de nevnte bygg. En forutsetning for tilskudd er at SKF supplerer med 40% av finansieringen av de konkrete prosjekt det er søkt om. SKF har fra Stavanger kommune fått på plass deler av finansieringen, og med det som bakgrunn er vi i gang med og fortsetter utførelsen og ferdigstilling av prosjektene i 2024 og 2025. Når det gjelder spesielt Hesby og Sørbo kirke, vil en restaurering / utbedring av skader kreve langt mer enn hittil tildelte tilskudd fra riksantikvaren, og vil naturlig bli videreført inn i HØP som investeringsprosjekter. Det betyr mye for prosjektene at bevilgninger som allerede er bevilget fortsettes som en prosess frem til endelig resultat, uten opphold.

Vi har valgt å dele prosjektene i tre forskjellige prosjekt i HØP av praktiske årsaker med tanke på størrelsen på de forskjellige prosjekt.

• Hesby kirke	kr. 17.650.000
• Sørbo kirke	kr. 10.900.000
• Talgje	kr. 3.500.000

1. Hesby kyrkje – rehabilitering

Kostnad: Kr 17.650.000

Hesby kirke er en langkirke i stein fra midten av 1200-tallet. Den står på vestsiden av Finnøy og har navnet etter gården Hesby.

I 1980 ble hele Hesby kirke, ute og inne, behandlet med en tett og hard sementslemming. I 1990 ble en tett plastmaling påført utenpå sementslemmingen, også på hele kirken ute og inne. Våre undersøkelser viser at behandlingen har vært skadelig for kirken. De tette overflatene medfører at fukt samles opp i de middelalderske murene og fører til forvitring av kalkmørtelen, samt skjemmende biologisk vekst ute. Det er derfor hevet over tvil at plastmalingen og sementslemmingen må fjernes så raskt som mulig for å hindre videre forfall. Ny overflatebehandling bør være tradisjonell kalkpuss og kalkhvitting, slik Riksantikvaren foreskriver for middelalderske steinkirker.

Det er også vesentlige skader på vindusomrammingen av jern som holder glassmaleriene mot øst i koret. Øvrige tiltak som anbefales på kirken har begrenset omfang og kostnad, det er foreløpig i rapportene ikke beregnet kostnader til utbedringer av servicebygget eller eventuelle branntekniske forbedringer. Vi har derfor lagt til kostnader i prosjektet utover det som er medtatt i rapport.

For Hesby gjelder det utbedring av servicebygg/bårerom.

Tilstandsanalyse/rapporter (bygg og teknisk) viser kostnader for Hesby kirke samlet kr 16,2 mill.

Det anbefales at restaureringen strekkes over en periode på 3-4 år pga. behov for opptørking av murverket.

Det tillegges kostnader for servicebygg/bårerom kr 250 000,- eks. mva.

Disse tallene er justert for prisstigning og tillagt mva. Det er følgelig ikke umiddelbart samsvar med tallene i tabellene ovenfor (pkt. 2.2 – 2.3).

Restaureringen startet i 2021. Fjerning av sementpuss og utmeisling av fuger utvendig og innvendig i koret er utført og murarbeider med kalkmørtel startet våren 2022.

Det er bekreftet at det står mye fukt i veggene som fører til utfordringer med tørke/herdeprosess.

Det er behov for videre bevilgninger i 2025 for å fullføre restaureringen.

Hesby kyrkje en av kirkene som kommer inn under den nye tilskuddsordningen regulert gjennom den nye Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg. SKF vil naturlig søke tilskudd til renoveringen så snart det åpnes opp for dette. Tilskuddsordningen er per dato ikke fastsatt, men den vil stille krav til en egenandel fra kommunen.

2. Sørbo kirke – rehabilitering

Kostnad: Kr 10.900.000

Sørbo kirke er en langkirke i stein fra midt på 1100-tallet på Rennesøy.

Sørbo kirke har store problemer med saltforvitring innvendig, avskalling av puss utvendig og på skifertaket, som nå er 110 år gammelt og modent for utskifting. Gjennom de siste 20 år har man brukt store ressurser på å pusse og kalke kirken utvendig og innvendig i tråd med offentlige anbefalinger. Dette har vært gjort fordi kirken siden 1800-tallet har vært gjennom en rekke hard-hendte inngrep med sement som måtte «reverseres» for at ikke murverket over tid skal brytes ned.

Dessverre var det problemer med den nye, utvendige kalkpussingen nesten fra starten av for 20 år siden. Siden har det blitt flikket og reparert med bl.a. NHL (Natural Hydraulic Lime), spesielt på sørfasaden, uten at det har ført til nevneverdige forbedringer. Den nokså tykke pussen får fortsatt store avskallinger. Den er delvis så glatt i overflaten at ny kalking ikke fester, og det er skjæmmende fargeforandringer og mye organisk vekst på fasadene. Årsaksforholdene er ikke klarlagt i detalj, men de er åpenbart knyttet til fuktproblemer og for tette overflater. En kan fastslå at store deler av pussen ikke er ordentlig karbonatisert, og det flere år etter at den ble påført, noe som er svært uvanlig. Derfor er pussen ømtålig for frost og kan bare delvis oppfylle funksjonen som holdbar og vedlikeholdsvennlig «værhud» i det harde klimaet ytterst på Rennesøy. Det er foreløpig i rapportene ikke beregnet kostnader til utbedringer av servicebygget eller eventuelle branntekniske forbedringer.

Vi har derfor lagt til kostnader i prosjektet utover det som er medtatt i rapport. For Sørbo kirke gjelder det utbedring av servicebygg/bårerom og sprinkleranlegg.

Tilstandsanalyser/rapporter (bygg og teknisk) viser kostnader for Sørbo kirke samlet kr. 8.550.000.

Det anbefales at restaureringen strekkes over en periode fra 2021-2026 pga. behov for overvåking underveis i prosessen.

Det tillegges kostnader for servicebygg/bårerom samt sprinkleranlegg, samlet kr. 750 000,- eks. mva.

Samlet tilskudd fra Riksantikvar og Stavanger kommune i 2020/2021 er på kr. 1.000.000.

Totalkostnad for prosjekt.: kr. 8.300.000 (kr. 9.300.000 redusert med allerede bevilget kr. 1.000.000).

Disse tallene er justert for prisstigning og tillagt mva. Det er følgelig ikke umiddelbart samsvar med tallene i tabellene ovenfor (pkt. 2.2 – 2.3).

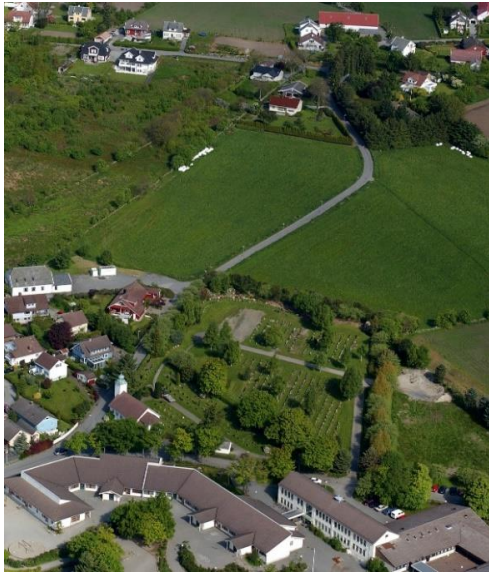
Restaureringen startet i 2021 og fortsatte i 2022, 2023 og 2024. Fjerning av sementpuss og utmeisling av fuger utvendig i koret er utført og murarbeider med kalkmørtel startet våren 2022.

Det er behov for videre bevilgninger i 2025 for å fullføre restaureringen.

Totalrammen beholdes (med årlig prisjustering samt tillegg av mva), men beløp for 2024 ble økt på bekostning av etterfølgende år.

Årsaken er at det var ønskelig å fremskynde utbedring/utskift av yttertaket slik at en fikk kontroll på lekkasjer og konstaterte råteskader. Vi kunne på den måten også kunne dra nytte av allerede monterte stillas for murer.

Sørbo kyrkje er en av kirkene som kommer inn under den nye tilskuddsordningen regulert gjennom den nye Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg. SKF vil naturlig søke tilskudd til renoveringen så snart det åpnes opp for dette. Tilskuddsordningen er per dato ikke fastsatt, men den vil stille krav til en egenandel fra kommunen.

3. Hundvåg gravlund – Utvidelse

Kostnad: Kr 40.100.000

Bevilget så langt: kr 12.500.000

Påløpte kostnader pr 01/24 kr 2.272.000

Foreslått innarbeidet i 1. tertial 2024: kr 13.836.000

Ny bevilgning 2025: kr 18.000.000

Kostnadsoverslaget er grovkalkulert av prosjektleder i Stavanger kommune.

Gravplasslovens §2 beskriver et lovpålagt ansvar for å besørge ledig gravkapasitet tilsvarende minst 3% av kommunens befolkning. Kommunene er tildelt ansvar for å utrede de kostnader som er knyttet til å oppfylle kravet i §2. Denne utvidelsen er ett av flere prosjekt som legger til rette for at dette krav frem i tid skal være ivarettatt.

I januar 2024 ble byggetegninger og anbudsdokumenter ferdigstilt for første byggetrinn av Hundvåg gravlund med oppdatert kalkyle. Utarbeidet prosjektkalkyle, prosjektledelse og byggeplassoppfølging overstiger ca. tre ganger avsatt budsjett. Hovedårsaken for budsjettoverskridelsen er behov for full masseutskifting av gravfelt i 2,8 meters dybde for doble graver. Videre er det ekstra utgifter knyttet til publikumstolett med vaskemuligheter som ikke var medregnet i opprinnelig grovkalkyle.

Revidert kostnad forutsetter at Kommunaldirektørens anbefalinger blir vedtatt i 1. tertial 2024.

Prosjektets innhold:

Det godkjente skisseprosjektet gir en revidert disposisjonsplan for Hundvåg gravlund og viser en helhetsplan for anlegget med alle fremtidige byggetrinn. Byggetrinn 1 inneholder detaljerte løsninger for de nye kiste- og urnegravfeltene, for noen retningsbestemte kistegraver, seremoniplass, toalett- og vaskefasiliteter, interne gangveier, vegetasjon, inngjerding, møblering, sykkelparkering og utvidelse av eksisterende driftsavdeling. Byggetrinn 1 inneholder 1262 kistegraver, hvorav 102 er retningsbestemte kistegraver. Alt i dobbel dybde. Det er i tillegg 133 urnegraver med plass til sammen 532 urner. Den planlagte høye andelen kistegraver kompenserer for svært dårlig omdanningsevne på kistegravfelt i eksisterende anlegg. Det etableres egen seremoniplass for retningsbestemte gravfelt.

4. Talgje kirke - rehabilitering

Kostnad: Kr 3.500.000

I HØP for 2024 ble det fra kommunen bevilget 3,5 mill. til Askje kirke. Ved en inkurie ble det gjort ett navnebytte på denne posten fra Talgje kirke til Askje kirke. Bevilgningen skulle vært merket Talgje kirke. Dette vil etter samtale og avtale med administrasjonen i kommunen, søkes endret i første tertial i 2024 om til Talgje kirke, som denne posten omhandler.

Talgje kyrkje

Det ble i 2021 utarbeidet en tilstandsanalyse på Talgje kirke. Denne avdekket at det var ett behov for ett større vedlikeholdsarbeid.

Istandsettingsarbeider

I årenes løp, har frivillige i menigheten jevnlig vedlikehold fasader på kirken, og lagt ned ett betydelig arbeide. Dette er svært verdifullt vedlikehold, men det har ikke omfattet en del bygningsdetaljer og andre forhold som nå krever oppmerksomhet. Først og fremst gjelder dette hjørnekvadre og vindusomramminger i kleberstein, enkelte lekkasjepunkter fra takene, opprydding på loftet – og ikke minst innelimaet.

Mange fuger i kleberstein-partiene er åpne, løse eller laget med for sterke sementblandinger. Det er derfor et behov for å nennsomt meisle og erstatte med kalkmørtel, slik at dette ikke blir steder der mer fukt kan trenge inn i murene. Tilsvarende gjelder mindre lekkasjeproblemer ved skipstakets hjørner og i overgang kor/skip, som ses på kirkens loft som enkelte punkter med fuktinntrengning: I koret mot skipets gavnl, ved takflatenes hjørner og i korets østgavl. Det er en del gamle skader på tak-troa(undertak) som må holdes under oppsikt, men som ikke kan eller behøver å utbedres før hele taket legges om, og tekkingen har ennå vesentlig restlevetid. Vindskiene må byttes ut med nye som slutter tettere, og beslag på overgang mellom kor-tak og skipets gavnl må utbedres.

I tillegg til arbeider med fuger omkring kleberstein, flikking på puss ute og reparasjon av lekkasjepunkter på tak og opprydding på loft (se over), vil vi derfor anbefale et undersøkelsesprogram over ca. 3 år med fokus på de nevnte forholdene.

Tilstandsrapporter og kostnadsestimater viser kostnader for Talgje kyrkje samlet kr 3.500.000 inkl. mva.

Det er innvilget tilskudd fra Riksantikvar samlet på kr 714.000 som vil redusere kommunens tilskudd tilsvarende. Pågående arbeid som innebærer arbeidet knyttet opp mot tilskuddet fra RA, må være ferdigstilt innen starten av oktober 2024. Arbeidet ble i samråd med Stavanger kommune startet i begynnelsen av 2024, hensyntatt at det skal søkes endret fra Askje til Talgje i første tertial. Arbeidet vil avsluttes i 2025.

Talgje kyrkje er en av kirkene som kommer inn under den nye tilskuddsordningen regulert gjennom den nye Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg. SKF vil naturlig søke tilskudd til renoveringen så snart det åpnes opp for dette. Tilskuddsordningen er per dato ikke fastsatt, men den vil stille krav til en egenandel fra kommunen.

5. Mulighetsstudie nytt krematorium

Kostnad: Kr 2.000.000

Status kapasitet

I 2023 ble det gjennomført 966 kremasjoner, mot 716 i 2021. Av disse 966, utgjorde 465 kremasjoner innbyggere fra Stavanger kommune, noe som tilsvarer 47% av antall døde i kommunen. SSBs framskrivning av antall døde tilsier en vekst mellom 2020 og 2050 på 43%. I tillegg må vi anta at kremasjonsprosenten vil øke i årene fremover, både i egen kommune og nabokommunene.

Bruken av navnet minnelunder er økende noe som fører til at flere velger kremasjon. Navnet minnelund er plassbesparende og medfører mindre behov for areal, som er miljøvennlig og samfunnsøkonomisk. Utviklingen viser også at den yngre befolkningen er mer positiv til kremasjon.

Med dagens ovn og drift kan en kremere omkring 1000 kister i året, med fast kremering på lørdager kan en kremere omkring 1150 kister. Dette innebærer at vi sannsynligvis innen relativt få år må avvise kister fra andre kommuner, frem til vi får 2 ovner eller en ovn med større kapasitet.

Mulighetsstudie vil sette søkelys på:

Lokasjon:

Ser stor fordel av at krematoriet er i tilknytning til en gravplass, da dette trykker driften ved at ansatte på gravplassen kan bistå i driften på krematoriet ved behov.

Områdene vi ønsker å utrede er:

1. Eiganes gravlund

Steingata 70 og Steingata 72 er regulert til gravplassformål. Området, inkludert nåværende driftsbygg, er på ca. 2900 m². På Eiganes har en mulighet å bruke seremonirom på det gamle krematoriet og, er gode parkeringsmuligheter.

2. Jåttå gravlund

Jåttå gravlund vil kunne være et alternativ, men foreløpige undersøkelser viser at en vil trolig kreve grensejustering av tomten på ca. 2-3 dekar inn på LNF-område. Da vil en også ha plass til et livssynsåpent seremonibygget som fysisk er kopledd til nytt krematorium.

Romplanlegging:

Nytt bygg vil måtte inneholde blant annet tilstrekkelig rom for oppbevaring av kister (kjølerom), visningsrom ved kremasjon, mulighet for 2 ovner og driftsbygg for gravlund. Og tekniske rom.

Miljøbelastning:

Kartlegge reduksjonen av klimagassutslippene ved å velge en mer miljøvennlig ovn, som for eksempel elektrisk ovn.

Kapasitetsvurderinger:

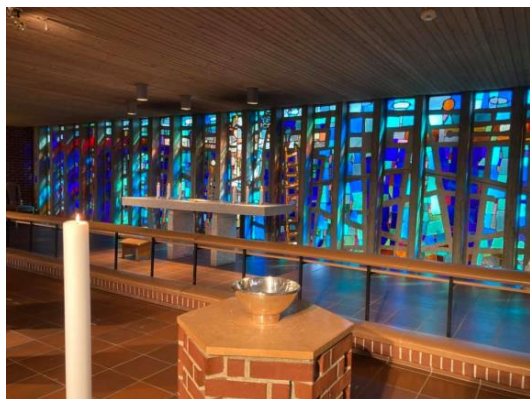
Beregning på fremtidsbehov for kremering av kister og antall ovner.

Tekniske løsninger:

Utredning av tekniske løsninger

Ekstern infrastruktur:

Utredning infrastruktur som strøm, eventuelt gass, parkering, vei tilkomst og opparbeiding av tilstøtende arealer.

6. Reparasjon av glassmaleri Hinna kirke

Kostnad: Kr 2.900.000

Hinna kirke er reist i 1967, og Victor Sparres glassmaleri er arkitektonisk inkorporert i selve kirkebygget. Verket spenner over hele fondveggen mot øst der det utgjør alterbildet. Glassmaleriet er inndelt i 24 felt adskilt av betongpilarer.

Victor Sparre (1919-2008) er en kjent norsk monumentalkunstner, og har blant annet utsmykket ca. 25 kirker med glassmalerier. Teknikken han har benyttet i Hinna betegnes som «La dalle». Dette er en teknikk der tykke glassbiter er satt direkte i sement.

Glassmaleriet er beskyttet av vinduer i det ytre vegglivet. Yttervinduet er inndelt i tilsvarende 24 rammer som glassmaleriet, og vindusflatene ligger via et mellomliggende smyg ca. 10 cm utenfor glassmaleriet. Glasset i yttervinduet ligger med en aluminiumsfôring mot interiøret. I det ytre vegglivet er vinduet på ytterveggen fôret med gummilist mot kobberramme. Vinduet har støpt sålbenk med skiferoverdekning.

Glassmaleriets bevaringsforhold er dårlige på grunn av sviktende yttervinduer og manglende solavskjerming. Verket har i dag en del aktive skader som fort vil kunne forverre seg hvis ikke de ytre forholdene legges bedre til rette.

Verket er generelt preget av sprekker i både glass og sement. Korrodert jern er synlig og det er noe materialutfall. Årsak til glassmaleriets skadebilde er sammensatt. Særlig er temperatursvingninger og vann hovedårsaken til de problemene vi ser i dag.

Det er ytterst nødvendig at det iverksettes tiltak i nær fremtid. Både fasadeliv og glassmaleriet har til dels store skader, og skadeomfanget vil bare være økende.

Tiltakene som anbefales er 2-delt. Den ene delen gjelder preventive tiltak som fjerner skadeårsaker og gir glassmaleriet beskyttelse i fremtiden. Dette inkluderer utskiftning av yttervinduer og etablering av solavskjerming. Det er anbefalt å trekke ut vegglivet et lite stykke ut fra dagens fasade, som et eget klimakammer, for å skape et mer stabilt innneklima. I tillegg vil dette muliggjøre for adkomst bak kunstverket, for vedlikehold og rengjøring.

Den andre delen er reelle reparasjonsarbeider i form av sikring og istandsetting på selve glassmaleriet. Disse reparasjonene utføres av konservator med glass- og mørtelkompetanse.

De beskrevne tiltakene har en estimert kostnadsramme på kr 2.900.000 inkl. mva.

7. Oppgradering av mur rundt Kvekerkirkegården på Storhaug

Kostnad: Kr 3.500.000

Fakta

Kommunen overtok eierskapet for eiendommen i 2020. Gravplassen ble etablert i 1854 da kvekerne i Stavanger fikk denne tomten i gave. Den har vært i bruk siden den gang, og de antas at mellom 260 og 270 personer er gravlagt her. Det er nå lite ny bruk av gravplassen, da det er få gjenlevende kvekere i dette distriktet. Kvekerne har vedtatt at gravplassen bare skal brukes til urner. Fe Stavanger kommune har overtatt vedlikeholdet av gravplassen fra 1984 og fellesrådet har videreført dette vedlikeholdet siden 1997.

Muren som omkranser gravstedet med et areal på 800m², er omtrent 36 meter lang og 24 meter bred. Muren er lødd av fyllittstein og dyrkningstein, som danner fundament for klinkermur, er sannsynligvis etablert i oppstartsåret 1854/55. Klinkermuren som står oppå natursteinsmuren ble vedtatt bygget i 1892 og ferdigstilt i 1893 til en byggekostnad på kr.1400 Det er noe usikkert om deler av muren, som bare er oppført som halvsteinsmur oppå øvrig mur, kan være oppført på et noe senere tidspunkt, da denne delen er i bedre stand.

Det er ikke universell adgang til gravplassen.

En ekstern tilstandsvurdering av muren ble utarbeidet i rammen av driftsmidlene av 10.05.2022

Utbedringsmetode

Hvis man ønsker å bevare denne muren for fremtiden vil det kreve utskifting av innerste klinkerstein. Da mørtel som binder klinkerstein sammen er ødelagt på alle punkt det har vært mulig å sjekke i fuger, vil anbefaling være å ta ned og erstatte ytterste stein (mot gravplassen) med ny stein. Det anbefales da å støpe et fundament under denne nye halvsteinsmuren. Da muren pr. definisjon (når fugemateriale har mistet sin funksjon) må beregnes som en tørrmur, vil operasjonen beskrevet over, kunne måtte tas i korte seksjoner på 3-5 meter om gangen, for å beholde stabiliteten i muren. Halvsteinsmuren på toppen av dagens mur, samt sider vendt ut fra gravlund, beholdes som i dag, eventuell pålagt et nytt pusslag der dette vurderes nødvendig.

Kirkevergen anser dette som et viktig prosjekt. I 2025 er det 200 år siden starten på utvandringen til Amerika. Ikke minst var det kvekere som flyktet fra religionsforfølgelse i Norge.

Stavanger kommune bad Stavanger kirkelige fellesråd før forrige års HØP-prosess, legge dette inn i fellesrådets søknad, uten at dette medførte tildeling i 2024, vårt sterke ønske er at dette kommer inn i 2025 bevilgningen.

8. Utbedring av elektriske anlegg Varden kirke og Tasta kirke

Kostnad: Kr 8.800.000

Forebyggende arbeid knyttet opp mot driftssikkerhet og brannikkerhet er en høyt prioritert oppgave for Stavanger kirkelig fellesråd. Eldre og slitte el-anlegg utgjør også en større brannrisiko og mange branner skyldes feil på eldre elektriske anlegg.

Det jobbes derfor systematisk med tilstandskartlegging av alle kirker, kapell og driftsbygninger, både av selve bygget, men også på de tekniske anlegg. Som en del av dette arbeidet er det utført i 2023 og 2024, tilstandsanalyser på det elektriske anlegg på Tasta kirke og Varden kirke.

I disse rapportene er det avdekket og det påpekes flere forhold som ikke forsvarer en langsiktig og trygg videre bruk av kirkene, hvis disse ikke utbedres innen rimelig tid. Det er på bakgrunn av ett slikt hensyn det bes om midler til å gjennomføre de anbefalte tiltak som anmerkes i rapportene.

- Tasta kirke estimert til kr 4.486.600
- Varden kirke estimert til kr 4.260.050
- Totalt estimert til kr 8.746.650, avrundet kr 8.800.000

9. Grønt skifte

Kostnad: Kr 10.000.000

Stavanger kirkelig fellesråd har som målsetning å være en positiv bidragsyter i det grønne skifte, som er ett viktig arbeid for å nå de bærekrafts mål som FN har vedtatt. Fra kirkens side, satses det allerede på flere områder. Det nevnes blant annet; utfasing av fossilt brennstoff i kirkebygg, økt fokus på energi effektivisering, skifte til mere effektive oppvarmingskilder, samt bruk av solenergi.

Dette er et arbeid som det fra Stavanger kirkelig fellesråd sin side, ønsker å styrke ytterligere de nærmeste årene. Flere solcelleanlegg, økt bruk av varmepumper, installere SD anlegg for mere effektiv styring av energibruken, for å nevne noe. Dette er noen av de viktigste tiltak som ønskes igangsatt i ett større omfang enn det Stavanger kirkelig fellesråd har mulighet og midler gjennom driftsbudsjettet i dag. Det søkes derfor om totalt kr 10.000.000 for budsjett perioden, fordelt på kr 3.000.000 i 2025, kr 3.000.000 i 2026 og kr 4.000.000 i 2027.

10.Grønt skifte gravplass

Kostnad: Kr 5.000.000

Stavanger kirkelige fellesråd har en målsetning om å redusere klimagassutslippene. Virksomheten har over driftsbudsjettet blant annet skiftet fra fossilt verktøy til elektrisk på mindre maskiner som plenklippere, «golfbiler» (som pga sin størrelse passer inn på gravplass), robotklippere, hekksakser, løvblåsere og kantklippere.

Vi ønsker å fortsette å få skiftet ut deler av bilparken og maskinparken til el kjøretøy.

«Vanndampmaskiner» for håndtering av ugress er et behov vi ikke har midler til innenfor driftsbudsjettet.

11.Navnet minnelund Hausken kyrkjegard og Hesby kyrkjegard.

Kostnad: Kr 4.000.000

Hausken kyrkjegard (kr 2.000.000)

Hesby kyrkjegard (kr 2.000.000)

Navnet minnelund er graver i et felt med felles minnesmerke hvor det er anledning å få satt opp en navneplate for den avdøde. I en navnet minnelund vil gravplassforvaltningen sørge for felles beplantning, og de etterlatte kan sette fra seg blomster og lys.

Navnet minnelund er arealbesparende, noe som både er miljøvennlig og samfunnsøkonomisk.

Det er en kraftig etterspørsel etter navnet minnelunder.

Vi ønsker på sikt å kunne tilby navnet minnelund på alle gravplasser i Stavanger. Alle gravplassene i «gamle Stavanger», med unntak av Hetland kirkegård, har nå en navnet minnelund.

12.Ny kirkesal i tilknytning til Hafrsfjordsenteret, Hafrsfjord menighet.

Kostnadsanslag: Kr 52.500.000

Menighetsrådet i Hafrsfjord menighet ser for seg at et nytt kirkebygg i tilknytning til Hafrsfjordsenteret skal bli en del av et kirkesenter som for fremtiden kan utgjøre et totalanlegg når det gjelder hva menigheten ønsker å være og å tilby til lokalsamfunnet.

Den gamle Revheim kirke er viktig for menighetens og kommunedelens innbyggere. Her har svært mange blitt døpt, konfirmert og viet. Mange har også gravlagt flere av sine kjære fra den gamle kirken. Fortsatt vil det være svært ønskelig at ganske mange kirkelige handlinger skjer ut fra den gamle kirken.

Men i visjonene for menighetens liv og utvikling, inngår det som svært viktig at det bygges en ny kirkesal. Svært mye av menighetens virksomhet og planer, kan bare gjennomføres på en god måte om det bygges ny kirkesal.

Tyngdepunktet av bebyggelsen i kommunedelen er allerede i ferd med, og kommer de nærmeste årene til å forflytte seg til nærområdene rundt kirken. Dette vil gi kirken en svært sentral plassering omkranset av store nye boområder. Sammen med den store aktiviteten knyttet til Madlaspeiderne og Revheim ungdomsskole, ser menigheten at dette kan bli et flott og viktig senter i et ekspansivt område i kommunen.

Ønsket er at kirken kan være et "kulturhus" for kommunedelen, noe som ikke finnes i dag. Vi ser for oss flere konserter og foredrag av allmenn karakter og interesse. Videre kan et slikt bygg brukes til for eksempel musikkundervisning, revyer, korøvelser, band og dramagrupper.

Dette er et prosjekt som en har jobbet med i mange år.

2015 var det en ny gjennomgang av tiltaket. Kirkevergen hadde i forståelse med Stavanger Eiendom engasjert prosjekteringsfirmaet Prosjektil as. Prosjektil as engasjerte arkitektfirmaet Planke arkitekter for å utforme idé og skisser. Skissene har igjen vært drøftet. Det foreligger skissetegninger og et kostnadsoverslag (dog er dette noen år gamle tall). Dette er gjennomgått av Stavanger Eiendom som har bekreftet anslaget. Byggemetoden er prefabrikerte betongelementer, noe som er effektivt og kostnadsbesparende. Det reduserer også byggetiden vesentlig. Kirkebygg-delen er på en flate. Kirkerommets normaloppsetning har kapasitet til omkring 400 sitteplasser. Ved full utnyttelse ved bruk av siderom og mesanin har kirken plass til over 600 sitteplasser. Skissen inneholder alle de ønsker menigheten har beskrevet, men gir større fleksibilitet og større totalkapasitet.

Det ble i 2019 bevilget midler (kr 2 mill.) til å starte opp prosjektet, og prosjektleder var satt på saken. Det ble ikke bevilget midler i 2020 budsjettet. Prosjektet har derfor stoppet opp.

Fellesrådet ser dette som et viktig prosjekt i en kommunedel som er i vekst og står foran store utbygginger. Da vil et slik tilbygg kunne bety mye for både menighet og lokalsamfunn. Fellesrådet har derfor videreført den prioritet dette prosjekt har hatt i de siste rulleringer av handlings- og økonomiplanen.

Kapasitet

Det er alt kommet i gang en storstilt utbygging i nærområdet til dagens Revheim kirke. Sammen med generasjonsskiftene i de etablerte bo-områdene vil dette gi en kraftig befolkningsøkning på lengre sikt. Revheim kirke har en kapasitetsgrense på maksimalt 310 personer. Er det imidlertid flere enn 200, er det krav om brannvakt ved utgangene i kirken, det vil si 4 brannvakter. I praksis er det derfor plass til mellom 200 og 220 personer, når kirken ikke er bemannet med brannvakter. Allerede i dag er dette for lite i mange sammenhenger – det være seg familiegudstjenester, konfirmantgudstjenester og begravelser. Det er behov for et kirkerom med større kapasitet.

Fleksibilitet

En ny og større kirkesal vil åpne for et større mangfold av aktiviteter og uttrykksformer. Menigheten har behov for egnede lokaler til sin konfirmantundervisning. Dette vil også kunne være lokaler som kan brukes av andre grupper i menigheten, og også andre grupper / aktiviteter i nærområdet.

For å kunne få en mest mulig fleksibel bruk vil det være ønskelig om kirkerommet kan avdeles med en hovedsal og en bisal.

Det er en jevn etterspørsel fra skolene, frivillige lag og offentlige møter om lån av lokaler. Vi tror derfor at en god tilgang på ulike flerbruksrom vil være et positivt bidrag til den ”nye kommunedelen” som vokser frem rundt kirken.

ØKONOMI

Prosjektet var i HØP 2020-2023 kostnadsberegnet til 37 mill. kroner inkl. MVA.

Beløpet 37 mill. fremkom etter beregning av Prosjektil AS i 2016, og kvalitetssikret ved gjennomsyn av Stavanger kommunes medarbeidere i prosjektavdelingen.

Beløpet ble i 2023 økt til kr 50 mill. etter en ny gjennomgang av Prosjektil, der prisstigning til dagens nivå ble hensyntatt, og en viss valuta konsekvens ble lagt inn. Beløpet er ytterligere økt til 52,500,000,- i 2024 etter ytterligere påslag med 5% prisstigning.

13.Hausken kyrkje - kyrkjesenter – forprosjekt – avklaringsprosjekt. Kostnadsoverslag – kr. 525.000

Det har lenge vært et sterkt ønske om å få realisert et kirkesenter ved siden av flotte Hausken kyrkje. Dagens kirke er et tradisjonelt kirkebygg, men uten de muligheter som dagens menighetsarbeid legger opp til. Det er ikke egnede rom med tilbud for barn, unge og voksne. Bygget vil gi muligheter for alle som bor i Rennesøy og på tvers av alle generasjoner. Det vil være positivt for oppvekstmiljøet i kommunedelen. Et nybygg vil kunne bli som en utvidelse av kirkerommet og et senter for menighetsarbeidet. Bygget er tenkt å inneholde en hovedsal med tilhørende fasiliteter. En ser også for seg at det får et moderne bårerom. Det har vært en omfattende prosess omkring dette bygget i menighet og kommune. Det er en del forhold som må avklares (reguleringsbestemmelser, eiendomsavklaringer, plassering av bygg, forhold til utført arkitektkonkurranse, m.m.), Fellestrådet ser for seg et avklarings-/forprosjekt, og at dette vil avklare fremdrift og budsjett for kirkesenteret.

14.Talgje kyrkjegard – Utvidelse Kostnad: Kr 41.000.000

2025 kr 1.500.000
2026 kr 1.500.000
2027 kr 38.000.000

Kostnadsoverslaget er grovkalkulert av prosjektleder i Stavanger kommune.

Vurdering av ledig gravkapasitet

Gravplass-sjef har sett på ledig gravressurs for Talgje kyrkjegard. Loven tilsier at en ikke kan bruke kistegraver som er for grunne ift. Kravet om overdekning med 80 cm jord, graver som er i konflikt med trær eller som ligger for nær mur/kirkeveggen. For tiden er det 12 ledige enkeltgraver og 6 ledige «dobbeltgraver» hvor to graver festes sammen. Formelt vil det for noen av gravene kreve dispensasjon fra kravet om gravlegging etter 1945 for å kunne gjenbruke kistegraver som ligger på middelaldergrunn (ikke sikkert at vi får slik dispensasjon).

I løpet av de 4 siste årene er det bare tatt i bruk 1 ny enkeltgrav og ingen nye dobbeltgraver. I denne perioden er det gravlagt 6 døde på Talgje kyrkjegard. Det betyr at de aller fleste gravleggingene blir lagt til graver som alt er festet av familien.

Aktuelle areal for utvidelse

Etter gjeldende planstatus er det satt av et areal for utvidelse av gravplassen i kommuneplanens arealdel. Det foreligger ikke reguleringsplan for området. Arealet fremstår som en «satellitt» ift. eksisterende gravplass, og det er ikke regulert inn en veiforbindelse mellom eksisterende gravplass og nytt gravplassareal. Behov for parkeringsplass er heller ikke ivaretatt.

For å få en faglig vurdering av alternative areal til gravplassutvidelse ble det høsten 2022 utført en mulighetsstudie. Her ble det pekt på mulige arealer på platået nord for nåværende gravplass og på jordbruksområdet på flaten nedfor kirka i sørlig retning.

Reguleringsplan

Kommunen starter nå et reguleringsarbeid hvor alle alternativene blir konsekvensvurdert.

Arealet på kirkeplatået, nord for gravplassen, peker seg ut det beste alternativet sett ut fra et arronderingsmessig og jordvernmessig synspunkt, og ikke minst ut fra helhet og tradisjon. Arealbruken for området vil måtte tilpasse seg arkeologiske føringer. Utfordringen er grunnlent mark som krever oppbygging av murer og oppfylling med jord for kistegraver. Området gir store muligheter for urnegraver i navnet minnelund. Med et begrenset kistegravbehov, 280 innbyggere på Talgje, bør det være mulig å tilrettelegge for tilstrekkelig kistekapasitet i et langt perspektiv på dette arealet.

Gjennom reguleringsplanprosessen vil vi konsekvensvurdere alle arealene som er pekt på i mulighetsstudien og arbeide oss fram til et areal som etter en samlet vurdering er mest egnet.

Forberedende arbeid

Parallelt med utarbeidelse av reguleringsplan må en utføre tekniske vurderinger av planområdet på kirkeplatået, kostnadsberegninger og arkeologiske undersøkelser/vurderinger. Avsatt beløp er beregnet til å finansiere disse tiltakene.

Parkeringsplass

I tillegg til selve gravplassutvidelsen er det behov for å erverve og opparbeide parkeringsareal. Ett av flere alternativ er et kupert beiteareal ned mot fylkesveien på sørvestsiden av kirken. Her vil en kunne gjenskape et historisk veifar fra parkeringsplassen til kirken. Parkeringsareal tas med i reguleringsplanen.

Oppsummert

Med lite ledig gravkapasitet er det viktig å få slutført reguleringsprosessen så raskt som mulig. Derfor bør en allerede i HØP 2025-2028 ha innslag for erverv av areal og investeringskostnader. En vil måtte avvente dimensjonering av investeringen til en har landet på hvilke areal som skal velges.

15.Sjernarøy kyrkjegard – Planarbeid og utvidelse av gravplassen

Kostnad: Kr. 21.400.000

2025 kr 1.300.000

2026 kr. 20.400.000

Kostnadsoverslaget er grovkalkulert av prosjektleder i Stavanger kommune

Foreløpige anslag over ledige graver viser 38 ledige enkeltgraver og 17 ledige dobbeltgraver (to graver som er festet sammen). Tallene er noe usikre og noen graver kan trolig ikke gjenbrukes. Det største feltet er

«overlesset» med graver, og slettede graver bør «hvile» slik at vi får samsvar mellom graver og et ryddig gravkart. Det er også usikkerhet om status for sletta graver er korrekt. Denne situasjonen påskynder behovet for utvidelse av gravplassen.

I løpet av de 4 siste årene er det gravlagt 16 avdøde personer på Sjernerøy kyrkjegard. I samme periode er det tildelt 3 enkle graver og 4 dobbeltgraver.

Reguleringsplan

I forbindelse med rullering av kommuneplanens arealdel er det lagt inn to alternative områder for utvidelse av gravplassen. Parallelt starter kommunen opp arbeidet med reguleringsplan. Planområdet omfatter begge arealene. Det mest aktuelle område grenser til gravplassens vestsida.

16.St. Petri kirke – behandling av fasader.

Kostnad: Kr 14.500.000

St. Petri kirke

St. Petri kirke gjennomgikk en omfattende restaurering i perioden 2004-2008. Som en del av dette prosjektet inngikk utvendig fasadebehandling.

Arbeidene med utvendige fasader var i hovedtrekk rehabilitering av vinduer og vindussmyg, fjerning av maling, rens av mur-liv, utkrasing av sementfuger som ble erstattet med fuger av kalkmørtel, samt ny malingsbehandling. Arbeid/utskift av fuger ble ikke utført over alt, men det ble gjort på store deler av fasadene. Etter forbehandling ble fasader malt 2 strøk med KEIM silikat-maling etter ekspertenes anbefaling. Store deler av fasadene er utført med utenpåliggende pøsefuger som det også har vært tidligere.

Det er slik at selv om det foretas omfattende arbeid og restaurering av fasader som også omfatter overflatebehandling med 2 strøk maling, må det uansett påregnes behov for vedlikehold i form av vask og ny malingsbehandling etter en tid. Klimabelastninger som forurensing, sol, slagregn, langvarig nedfukning og frostspreng fører til nedbryting av «offer-sjiktet» (maling).

Malingsbehandling blir anbefalt med 10-15 års intervall, avhengig av værbelastning på den enkelte fasade/side det gjelder. Bli ikke vedlikehold med ny malingsbehandling utført, kan det regnes med uønsket fuktinntrenging og frostskafer i mur. Det vil da pågå en gradvis nedbryting av mur-konstruksjonen, med fare for enda mer vanninntrenging. Ved å utsette vedlikehold-intervall vil slike skader forsterkes og akselereres. SKF har engasjert AKASIA som uavhengig konsulent i 2019 for å vurdere dagens tilstand, anbefale tiltak og gi et kostnadsestimert. AKASIA har gjennomført befaring og vurderinger som er sammenfattet i en tilstandsrapport. Tilstandsvurderingen er utført basert på NS 3424 nivå 1.

Rapport ble levert i februar 2020.

St. Petri kirke har store fasader og høye tårn, og det er behov for god sikring og planlegging for gjennomføring av slike omfattende arbeid. Til sammen er dette kostnadsdrivende og fører til relativt høy m² pris sammenlignet med et «vanlig» lavbygg.

Arbeidene som er kostnadsberegnet av AKASIA består av prosjektering, byggeledelse, stillas, vask/rens, tildekking og maling 2 strøk.

AKASIA har beregnet kostnader for tiltaket til ca. 10 mill. eks. mva. (ca. 12,5 mill. inkl. mva.). Det ble i rullering av HØP de 2 forrige år lagt til en årlig prisvekst på ca. 5%, avrundet til kr 13.150.000 og kr 13.800.000 Ytterligere prisvekst siste året er å beregne til nye 5% avrundet til kr 14.500.000.

St Petri er en av kirkene som kommer inn under den nye tilskuddsordningen regulert gjennom den nye Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg. SKF vil naturlig søke tilskudd til renoveringen så snart det åpnes opp for dette. Tilskuddsordningen er per dato ikke fastsatt, men den vil stille krav til en egenandel fra kommunen.

17.St. Johannes kirke – behandling av fasader og tårn

Kostnad: Kr 2.650.000

St. Johannes kirke gjennomgikk en relativ omfattende restaurering i perioden 2008- 2009.

Som en del av dette prosjektet inngikk utvendig fasadebehandling.

Arbeidene med utvendige fasader var i hovedtrekk rehabilitering av vindussmyg, utbedring av eksisterende murpuss (sprekker og løs puss), samt ny behandling med slemming.

Det er slik at selv om det foretas omfattende arbeid og restaurering av fasader, som også omfatter fulldekkende strøk med slemming, må det etter en del år uansett påregnes behov for ny behandling.

Klimabelastninger/påkjenninger som forurensing, sol, slagregn, langvarig nedfukting og frostspreng fører til nedbryting/oppsprekking av «offer-sjiktet» (slemming).

Overflatebehandling blir anbefalt etter en viss tid avhengig av værbelastning på den enkelte fasade/side det gjelder. Blir ikke vedlikehold med ny behandling utført, må en regne med uønsket fuktinntrenging og frostskafer i mur.

Ved å utsette vedlikeholds-intervall vil slike skader forsterkes og akselereres.

St. Johannes kirke har store fasader og høyt tårn, og det er behov for god sikring og planlegging for gjennomføring av slikt omfattende arbeid. Til sammen er dette kostnadsdrivende og fører til relativt høy m2 pris sammenlignet med et «vanlig» lavbygg.

Det er nå ca. 13-14 år siden behandling av fasader ble foretatt, og behovet for ny behandling er til stede. Et kostnadsestimat vil bli lagt til før søknad sendes over til kommunen.

St Johannes er en av kirkene som kommer inn under den nye tilskuddsordningen regulert gjennom den nye Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg. SKF vil naturlig søke tilskudd til renoveringen så snart det åpnes opp for dette. Tilskuddsordningen er per dato ikke fastsatt, men den vil stille krav til en egenandel fra kommunen.

18. Urnevegg på Hetland gravlund

Kostnadsanslag: kr 2.500.000

Med urnevegg forstås vegg eller byggverk på gravplass med plass til askeurne i lukkede nisjer. På urnevegg/døra påføres navn og data på den gravlagte utenpå den enkle nisje.

Etter de nye endringer i gravplassloven i kraft 2021, og gravplassforskriften 2022, ble det igjen tillatt med urnevegg i Norge.

Urnevegg er et arealbesparende, noe som både er miljøvennlig og samfunnsøkonomisk.

På Hetland gravlund har vi et område mot Kyvik marka som er godt egnet for urnevegg. Arealet var i utgangspunktet tenkt til urnegraver, men på grunn av fjell i grunnen vil dette bedre egne seg til urnevegg.

19. Gravplassene i Stavanger - Verneplan

Kostnad: Kr 2.400.000

Bakgrunn: Det er gjennomført innhenting av grunnlagsarbeid på Lagård, Eiganes og Hetland gravlunder knyttet til verneplan både på 90-tallet og tidlig 2000-tall som ikke er ferdigstilt. De nye kommunedelene har gravplasser på middelaldergrunn, og heller ikke her har en noe å støtte seg til i gjennomføring av vernearbeidet i og rundt gravplassene. Det er vernevedtak knyttet til flere av gravlundene, og de senere år har verne-temaet også kommet inn i gravplassregelverket.

Målet med verneplanen er:

- å sikre kulturarven knyttet til gravplasser og sikre skjøtsel, drift og gravlegging i tråd med vernebestemmelser
- oppdatert kunnskapsgrunnlag som grunnlagsmateriale ved utvidelser av gravplassene og byggearbeid ved kirker som har kirkegård.
- å ha kunnskapsgrunnlag/dokumentasjon ved prioritering og søknad om vernemidler, internt og eksternt

Det skal utarbeides plan over verneverdier knyttet til enkeltelementer, til gravplassens strukturer og miljøer, til kulturlandskapsverdier med kulturminnevern og til naturmiljøverdier. Planen skal ha en felles del som omhandler fellestrekk og fellestema, og en del knyttet til den enkelte gravplass.

Konkret gjelder det:

-Gravminner (stilhistorisk verdi, materialhistorisk verdi, samfunns- og sosialhistorisk verdi, aldersverdi og personallhistorisk verdi)

-Opplevelsesverdier, verdier knyttet til historiske parkelementer, miljøskapende verdier, kontinuitetsskapende verdier, samt landskapsmessige verdier.

Det er derfor nødvendig at verneplan utarbeides for gravplassene i Stavanger slik at forvaltning og drift har gode redskap i sitt daglige arbeid å støtte seg til. Verneplanen vil også være et nyttig redskap i utviklingsarbeid og i kommuneplanarbeid.

Arbeidet omfatter planprogram, gjennomføring med medvirkning, innhenting av grunnlagsdata og utarbeidelse av plandokumentet med høringsprosess.

Det er naturlig å bruke eksterne i utarbeidelsen av planen for å sikre kvalitet og framdrift i arbeidet. Det må i tillegg opprettes en arbeidsgruppe som den eksterne aktøren har tilknyttet arbeidet der Gravplassmyndigheten må være tungt inne i arbeidet med utarbeidelse av program/innhold og deltakelse i arbeidsgruppen. Planen skal på høring til aktuelle instanser og skal fremmes som sak til Stavanger kirkelige fellesråd med orientering til Stavanger kommune, lokale og sentrale vernemyndigheter og til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark.

20.Askje gravplass – Utvidelse nord.

Kostnad: Kr 33.000.000

2027 Kr. 2.600.000

2028 Kr. 30.400.000

Kostnadsoverslaget er grovkalkulert av prosjektleder i Stavanger kommune.

Bakgrunn

Askje kirkegård har et begrenset antall ledige graver, og det er snart ikke tilgjengelig areal igjen til å møte fremtidens behov, kun særs få ledige doble graver. De lokale gravplassvedtektene og gravlunds-planen for Stavanger tilsier en desentralisert gravplassstruktur. Det var knyttet usikkerhet til avsatt areal for gravplassutvidelse i kommuneplanens arealdel når det gjelder egnethet for kistegraver samt etableringskostnader. Gjennomførte grunnundersøkelser bekreftet at lav dybde til grunnfjell på avsatt areal og jordkvalitet gjør areal avsatt i kommuneplan lite egnet til gravplassformål. Planprosess for ny lokasjon av gravplassutvidelse er igangsatt. Det er utarbeidet mulighetsstudie for valg av ny lokasjon for gravplassutvidelse. Planen vil være klar sommeren 2024.

Hasteutvidelsen

Gitt situasjonen med kritisk lav gravkapasitet på Askje kirkegård håper vi å supplere den større utvidelsen med en mindre hasteutvidelse tilknytta eksisterende gravplass, med 36 nye kistegraver i enkel dybde. Dette tiltaket vil utbedre HMS, universell utforming og trafikksikkerhet ved eksisterende utvidelse, ved at det etableres gangvei, en HC-parkering, to parkeringsplasser for besøkende, areal for renovasjon og plantefelt tilknytta utvidelsen. Ryggesituasjoner med maskiner for drift vil unngås med foreslått løsning. Stavanger kommune har alt gjennomført makebytte for hasteutvidelsen. Hasteutvidelsen realiseres i løpet av 2024. Det understrekes at hasteutvidelsen skal holdes til et minimum og dimensjoneres for å imøtekomme nødvendig gravkapasitet de neste 5-8 årene, i påvente av ferdigstilt planprosess og utbygging av den større utvidelsen av Askje kirkegård. Dette blir gjort innenfor eksisterende budsjettramme.

Foreslått gravplassutvidelse mot nord

Det arealet som er avsatt i kommuneplanens arealdel er grunnlent (lite lag med løsmasser over fjell) og er derfor dårlig egnet til kistegraver.

Etter vurdering av gjennomført en mulighetsstudie konkluderes utvidelse mot nord som best egnet areal med tanke på jordvern og kulturminner. Landskapsmessig gir utvidelsen mot nord god tilknytning til eksisterende anlegg, mens det ivaretar skillet mellom middelalderkirkegård og nytt anlegg på en god måte

I forslaget legges det opp til fire nye kistefelt, hvorav to i dobbel dybde, og en navnet minnelund. I forslaget utbedres prosesjonsvei fra eksisterende gravplassutvidelse til kirken og dagens parkeringsplass innredes på en mer arealeffektiv måte, slik at det også blir rom for driftsavdeling på eksisterende parkeringsareal. Det foreslås at eksisterende kistegraver ved middelalderkirkegården gjøres om til urnegraver grunnet kulturminnevern og at gravstørrrelsene ikke følger dagens krav. Antallet av parkeringsplasser foreslås redusert fra 57 til 48 ordinære parkeringsplasser. En av de tre eksisterende HC-parkeringsplassene flyttes til ny parkeringsplass ved eksisterende gravplassutvidelse. Tiltaket med å redusere parkeringsareal gir mulighet for å etablere driftsavdeling uten å bygge ned landbruksjord. Foreslått driftsavdeling består av to garasjer og tre sorteringsbinger og vil være driftsbase for omkringliggende gravplassene. I tillegg foreslås det å bygge et

bårehus tilknyttet ny gravplassutvidelse nord for kirken, da helse, miljø og sikkerhet (HMS) ikke ivaretas ved dagens løsning, hvor kister bæres ned trappene til kjelleren i kirkebygget ved behov.

Grunneierforhold og reguleringsplan

Stavanger kommune har hatt dialog med grunneier av eiendommene nord for kirken. Grunneier er positiv til forslaget, forutsatt tilstrekkelig kompensasjon for endring i arealformål og tomt. Forhandlinger med grunneier forventes og kan gjennomføres når reguleringsplan er godkjent.

Stavanger kommune har gjennomført makebytte for hasteutvidelsen. Dette gjør at dersom det gis dispensasjon fra reguleringsplankrav og kommuneplanens arealformål, kan hasteutvidelsen realiseres i løpet av 2024. Det understrekes at hasteutvidelsen skal holdes til et minimum og dimensjoneres for å imøtekomme nødvendig gravkapasitet de neste 5-8 årene, i påvente av ferdigstilt planprosess for utvidelsen av Askje kirkegård.

Oppsummert

Med den planstatus som gjelder for området i dag vil grunnerverv, oppstart av detaljert planarbeid for gravplassen og anleggsarbeid tidligst komme i gang i 2027/2028. Oppstart av hasteutvidelsen har vi en målsetting om å iverksettes i 2024. Vi foreslår at oppsatt finansieringsplan følges og at udisponerte midler for 2024 overføres til neste år.

21.Grunnerverv av nytt areal tilknyttet Lagård gravlund

Kostnad: kr.?

Det er leid areal sør for Lagård gravlund. Det settes i gang arbeid for å erverve dette areal, samt tilleggsareal til nytt drifts- og kontorbygg ved gravlund.

22.Grunnerverv av nye gravlundsarealer på Revheim gravlund

Kostnad: kr.?

Det er regulert inn ca. 10 dekar nytt gravlundsareal som støter inn til gravlund i sør. Arealet er i privat eie, og areal må erverves før neste utvidelse for Revheim gravlund.

23.Grunnerverv av nye gravlundsarealer på Hundvåg gravlund

Kostnad: kr.?

Det er regulert inn ca. 25,5 dekar nytt gravlundsareal for utvidelse av Hundvåg gravlund. Arealet er kommunal grunn. Det er kostnadsberegnet til 12,3 mill. + renter.

24.Jåttå gravlund – Livssynsåpent seremonibyg.

Kostnad: kr.?

Fellesrådet legger til grunn at det skal bygges et livssynsåpent seremonibyg med bærerom/kjølerom på Jåttå gravlund. Det er behov for livssynsåpne seremonibyg i søndre del av kommunen. Jåttå gravlund har både et muslimsk gravfelt og gravfelt for hinduer som aktualiserer behovet for livssynsåpent seremonibyg. Det må settes av midler til forprosjekt.

25. Tasta kirke, utbygging/renovering

Kostnad: Kr. ?

Bakgrunn:

Tasta kirke stod ferdig i 1977. Utformingen har påvirkning fra den tidens tenkning når det gjelder å skape lave terskler for beboerne i området. Den ble bygget med tanke på at det også kunne komme et 2. byggetrinn. Kirken er nå meget slitt og trenger fornyelse.

Det har skjedd en befolkningsøkning i Tasta sokn de senere årene. Denne befolkningsøkningen vil som følge av utbyggingsplanene på Tasta tilta. Det er etablert nye boliger på Tastarustå og fortetting i Kalhammaren-området.

Stavanger biskop skriver i sitt visitasforedrag 23.02.2014 følgende:

«Tasta kirke er et bygg som har et tydelig behov for både rehabilitering og utvidelse. Stavanger kirkelige fellesråd har utvidelse av Tasta kirke på 5. plass på sin prioriteringsliste over større prosjekt. Det vil nok nøkternt sett ta flere år før dette prosjektet kan realiseres.

Jeg tror at vi i den aktuelle situasjon bør tenke i en 2-trinns modell: Tasta kirke beholder sin plass på prioriteringslisten, men må snarest mulig tilføres midler over fellesrådets vedlikeholdsbudsjett med tanke på justering av eksisterende areal og en opprusting av kirkerommet. Den kanskje viktigste grunnen til at kirkerommet bør opprustes, er å møte de behov som ligger i trosopplæringen.»

Innspillet må sees i lys av det opprinnelige ønsket om et byggetrinn 2 – som ble kostnadsberegnet til minst 54 mill. Denne utbyggingen er nå tatt ut av handlings- og økonomiplanen og erstattet med en enklere utbygging/utbedring til en anslått kostnad kr 5.000.000, en enklere løsning som menigheten selv også ønsker.

Tasta menighetsråd har levert forslag til løsning som kan dekke behovene for en tid uten den omfattende utbyggingen. Dette budsjettforslaget baserer seg på dette. En større utbygging av kirken i tråd med tidligere utredninger får eventuelt komme senere.

Planene er å utvide dagens kirkerom inn i foajéen og at det etableres et nytt inngangsparti mot både kirkerom og kirkestue.

Det er også planer om bedre belysning og flere kontorer, men det er også mulig at noe av dette kan bli tatt over ordinært driftsbudsjett.

Utvidelsen av kirken vil skje der hvor det i dag er hovedinngang, og i prosjekteringsfasen bør infrastruktur til kirken planlegges og inkluderes. Det er naturlig at adkomst til kirken blir et tema i utbyggingsprosjektet og på den måten blir integrert i byggeprosjektet.

Forslag til begrenset utbygging er tidligere opprinnelig anslått til ca. kr 5.350.000 For å presentere ett realistisk kostnadsoverslag, må prosjektet eventuelt måtte kostnadsberegnes på nytt, da man har opplevd en betydelig prisstigning de seneste år.

Imidlertid har Tasta kirke ett stort vedlikeholdsetterslep, både på teknisk anlegg, men også på bygningskroppen. Det vil derfor være naturlig at man prioriterer det ordinære vedlikeholdet fremfor å bygge på, og derfor skyves dette prosjektet ut i tid.

26. Hundvåg menighetssenter. Flerbruksbygg.

Kostnad: Kr. ?

Nybygg:

Størrelse på prosjektet er på 1000 m² (reduert fra ca. 1 600m²) fordelt på to plan.

Estimerte prosjektkostnader etter nytt anslag er redusert til 40 mill. (Fra 72 mill.) Konsulentfirma har utarbeidet et skisseforslag basert på mindre areal og revidert kostnadskalkyle.

Hundvåg menighet er en av de største menighetene i Stavanger og med et prosentvis høyt antall kirkemedlemmer. Hundvåg menighet har også et stort antall barn og unge som faller inn under trosopplæringsreformen, men har ikke tilfredsstillende lokaler. I 2001 ble det etablert en ny forsamling under Hundvåg menighetsråd som har holdt sine gudstjenester på Lunde skole. Fra 2017 var det ikke lenger aktuelle fasiliteter på Lunde skole, og forsamlingen har midlertidig holdt til på Skeie skole. Ved nedstenging våren 2020 flyttet gudstjenestene til Hundvåg kirke.

Allerede i 1998 ble det regulert tomt til kirkeformål på Lunde. I reguleringsplanen er den benevnt som «Grendehus/kirke». I 2008 oversendte Stavanger kirkelige fellesråd et innspill til tenkning om et kirkebygg. I 2009 og 2010 ble det arbeidet mer konkret med tanken om utskilling av et nytt sokn på Hundvåg. Tanken om soknedeling er nå skrinlagt. Dette bekreftes i vedtak i menighetsrådet 12.mars 2019: «Menighetsrådet vedtar å følge innstillingen fra dialoggruppen, gitt i avsluttende rapport datert 11. januar 2019 slik at Hundvåg og Krosshaug menigheter nedlegges og oppstår som en Hundvåg menighet. Vedtaket er enstemmig. 1 blank stemme.»

Hundvåg kirke vil etter rehabiliteringen og utbygging, fortsatt ha begrensninger når det gjelder fasiliteter for ulike, sentrale menighetsaktiviteter. Særlig gjelder det barne- og ungdomsaktiviteter innenfor trosopplæringen. Hundvåg menighet vil med økt boligutbygging, få opp mot 12000-13000 kirkemedlemmer. I aldersgruppen 0 – 18 år, som er satsingsområdet for trosopplæringsreformen, er det pt. ca. 3000 med kirkemedlemskap. Disse skal etter trosopplæringsreformens planer møtes med et systematisk opplegg innenfor alle alderstrinn.

Det forutsettes at et menighetssenter kan kombinere ulike behov fra gudstjenester til aktiviteter for barn og unge, og at de større rommene kan brukes til flere formål med enkel omstilling. Det vil være et senter for satsing på gode tiltak for barn, unge, voksne og eldre som faller inn under kirkens diakonale, samfunnsmessige rolle. En tenker seg ikke at menighetssenteret skal vigsles til kirke, men ha et forsamlingsrom som kan brukes til ulike typer forsamlinger og møter for hele kommunedelen.

Et 12 år gammelt estimat bygget på den gang gjeldende planer ga en kostnadsramme på 70 mill. indeksregulert. Det var basert på et anlegg på 1600 m², som er maksimal utnyttelse av tomt. Det har vært gode grunner for å se på prosjektet med friske øyne.

Hundvåg menighetsråd har foreslått en ny løsning på om lag 1000 m² fordelt på to etasjer. Stavanger Eiendom mente at et slikt bygg kan best sammenlignes med et skolebygg (flere grupperom, en slags aula, toalettanlegg, universell utforming for publikum etc.). Holte-kalkulasjonsnøkkelen opererer med en m²-pris

på 29.000 for skoler (prisen justert fra 2013 til nå). Etter Stavanger Eiendoms siste erfaringstall (Eiganes skole) må man regne med en m2-pris på cirka 35.000 kr, evt. 40.000 siden et større bygg som Eiganes skole (7000 kvm) alltid er rimeligere enn et mindre bygg.

Hundvåg kirke er ferdig renovert og utvidet våren 2022. Når menigheten ser hvordan bruken av kirken blir, er det naturlig at en ser dette prosjektet i lys av «nye Hundvåg kirke». Derfor er prosjektet flyttet noe lenger ut i tid i påvente av at disse avklaringer og erfaringer er gjort.

27.Sunde kirke – Ungdomslokale (delvis egenfinansiert)

Kostnad: Kr. ?

Kostnadsestimat fra 2018 var opprinnelig 5,1 mill. inkl. mva. For å presentere ett realistisk kostnadsoverslag, må prosjektet beregnes på nytt, da man har opplevd en betydelig prisstigning de seneste år.

Sunde menighetsråd ønsker å få bygd et ungdomslokale til Sunde kirke.

Kvernevik/Sunde kommunedel satses det på fra Stavanger kommune, ikke minst innsats rettet mot barn og unge. En ønsker å heve kvaliteten til barne- og ungdomstilbudet i området, da en kommer «dårlig ut» i levekårsundersøkelsen.

Kirken er god på å bygge gode, trygge, mindre fellesskap som kan møte et behov hos dagens unge. Unge i dag lengter etter å bli sett og å tilhøre trygge fellesskap, – dette blir et mål med nybygget:

Å ha et sted for å bygge opp småfellesskap for ungdom fra 12 til 25 år, i tillegg til å drive systematisk opplæring av ungdomsledere.

Sunde menighet er klare til å satse på konfirmanter og eldre ungdom sammen med nabomenigheter. Men de trenger et bygg som kan huse dette.

Menigheten har jobbet frem planer og budsjett. De er også villige til å bruke 2 millioner kroner av avsatte midler for å få dette til.

Bakgrunn

Sunde kirke ble bygget for 36 år siden og har et stort areal. Kirken er imidlertid ikke tilrettelagt med egnede lokaler for ungdomsarbeid, og dette har helt siden kirken var ny vært en utfordring. Med de store endringene samfunnet har gått gjennom fra kirken ble planlagt, og store endringer i samværsformer for ungdom, viser dette enda klarere behov for nye lokaler tilrettelagt for ungdom.

Alle våre barne- og ungdomsaktiviteter deler på kirkens to rom som er tilgjengelige, utenom kirkesaler som ikke er egnet til ungdomsaktiviteter. Dette er særdeles utfordrende når hver aktivitet har krav om at det ikke ligger «spor» igjen til neste aktivitet overtar lokalene. Rommene må i tillegg rigges om før og etter hver aktivitet, noe som medvirker til at de er dårlig egnet som faste ungdomslokaler.

Kommunedelen er i veldig forandring for tiden. Det foregår nå en utstrakt utbygging i Sunde/Kvernevik, og området vil få en betydelig økning i antall barn og unge.

Sunde menighet ønsker å være synlige i nærmiljøet, være et attraktivt og prioritert møtepunkt for ungdom, drive et robust ungdomsarbeid med samhandling og tilhørighet, flerkulturell dialog og trygt fellesskap utenom kirkerommet. Levekårsundersøkelsen for området peker på klare utfordringer, og Sunde menighet ønsker å være en bidragsyter og aktør som kan regnes med.

Imidlertid har mange kirker i Stavanger ett stort vedlikeholdsetterslep, både på teknisk anlegg, men også på bygningskroppen. Det vil derfor være naturlig at man prioriterer det ordinære vedlikeholdet fremfor å bygge på, og derfor skyves dette prosjektet noe ut i tid.

28. Nytt kirkesenter Jåttå (vest for Diagonalen)

Kostnadsanslag: Kr. ?

Bakgrunn:

Vi vet at det i området fra Jåttåvågen og vestover vil kunne komme opp til 10.000 nye beboere over en 15 – 20 års periode. 10.000 beboere gir grunnlag for utskillelse av et nytt kirkesokn etter dagens regelverk. Det er fremdeles uavklart om en slik sokneutskillelse er nødvendig eller ønskelig. Det er imidlertid en klar forutsetning at det må etableres en form for kirkesenter mest mulig tilgjengelig og sentralt i de nye beboelsesområdene. Man må derfor ta høyde for behovet for kirke i utviklingsplanene for området.

To alternativer

I forkant av den store utbyggingen i Jåttåvågen foreslo Hinna menighetsråd ideen om et bryggekapell kombinert med barnehage på en tomt like ved båthavnen i Jåttåvågen. Ideen ble lansert ut fra behov om å etablere et kirkelig senter i Jåttåvågen i en tidlig fase av utbyggingen. Forutsetningene for tiltaket har imidlertid blitt helt endret. Hinna menighetsråd driver ikke lenger barnehage. Kombinasjonen er uaktuell.

Siden slutten på 1990-tallet har Stavanger kirkelige fellesråd fremmet behovet for en kirketomt i dette nye boligområdet. De siste årene har et område vest for Diagonalen pekt seg ut som en aktuell plassering.

Behovet for menighetslokaler til Hinna menighet i Jåttå-området er ikke blitt mindre. Samtidig er behovet for et ordinært kirkebygg med tradisjonelt seremonirom nedtonet. I tillegg ser man at det ut fra driftsmessige hensyn neppe vil være gunstig med flere anlegg i dette området.

Ettersom tiden er gått og planene for området vest for diagonalen er noe mer konkret, er det grunn til å ta stilling til hva som er mest hensiktsmessig plassering for et kirkesenter. Stavanger kirkelige fellesråd tok opp spørsmålet på ny i forarbeidene til HØP 2014-2017 og ba Hinna menighetsråd om ny vurdering av saken. Hinna menighetsråd har etter drøfting i menighetsrådsmøte 14. april 2013, vedtatt følgende uttalelse:

Hinna menighetsråd gjorde i ekstraordinært menighetsrådsmøte den 14.04.13 sak 28/13 følgende vedtak: Hinna menighetsråd har fått forståelse for at menigheten må velge mellom tomt til bryggekapell og lokaliteter ved diagonalen vest. Menigheten frasier seg tomt til bryggekapell under forutsetning av at menigheten sikres lokaliteter ved diagonalen vest som kan nyttes til kirkelige aktiviteter, barne- og ungdomsarbeid, eldrearbeid, trosopplæringsarbeid etc. Samlokalisering må ikke være til hinder for de ulike former for aktiviteter.

Stavanger kirkelige fellesråd tar etter denne vurderingen ut Bryggekapell som post i sitt forslag til Handlings- og økonomiplan. I stedet inntreer posten Nytt kirkesenter Jåttå.

2.5 Kommentarer til renovering av Stavanger domkirke

Disse er skilt ut i egen oversikt etter samråd med Stavanger kommune.

Domkirken restaurering. Stavanger domkirke 2025

Samlet kostnad: Kr 372.060.089 (inkl.mva)

Det foreslås i tråd med prosjektgruppens planer og beregninger følgende bevilgninger for den neste planperioden (hentet fra årsmelding 2023):

2025: kr 9.57 mill.

Hovedplanen for prosjektet Domkirken 2025 er fastlagt og følges. Rækkefølgen på tiltakene fastsettes etter hensiktsmessighet. Fra mai 2020 til august 2024 skal de innvendige arbeidene gjennomføres samtidig som det utføres utvendige arbeider. I denne perioden vil Domkirken være stengt.

De kun mindre arbeider som gjenstår i 2025. Budsjettet ble lagt frem for vedtatt til formannskapet i april 2024, ifm. sak om årsmeldingen for 2023.

Nærmere redegjørelse for prosjektarbeidene finnes på www.domkirken2025.no

Stavanger domkirke er en av kirkene som kommer inn under den nye tilskuddsordningen regulert gjennom den nye Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg. SKF vil naturlig søke tilskudd til renoveringen så snart det åpnes opp for dette. Tilskuddsordningen er per dato ikke fastsatt, men den vil stille krav til en egenandel fra kommunen.

Bispekapellet restaurering.

Samlet kostnad: Kr 17.500.000 (inkl. mva.)

Bispekapellet blir brukt til mindre gudstjenester, viselser eller intime konserter. Det er et vakkert rom med gotiske hvelvinger og har en spesiell akustikk som skiller rommet fra hovedkirken. Pr. i dag er bispekapellet vanskelig eller ikke tilgjengelig for mennesker med nedsatt bevegelsesevne. Det er trappetrinn både ut- og innvendig som hindrer tilgang til kapellrommet. I sammenheng med kirkens og byens 800-års-jubileet ble det også laget et lite tilbygg som et nytt inngangsparti med toaletter i underetasjen. Prosjektet ser for seg å erstatte dagens tilbygg med et nytt tilbygg med utvendige ramper som vil sørge for å gjøre bispekapellet universelt tilgjengelig. Det gir plass til et HC-toalett, flere toaletter som kan brukes under arrangementer, garderobe og et lite lagerrom i et nytt inngangsparti over to etasjer.

Fellesrådet foreslår oppstart i 2025 og at kostnaden fordeles på to år.

Bispekapellet er en av kirkene som kommer inn under den nye tilskuddsordningen regulert gjennom den nye Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg. SKF vil naturlig søke tilskudd til renoveringen så snart det åpnes opp for dette. Tilskuddsordningen er per dato ikke fastsatt, men den vil stille krav til en egenandel fra kommunen.

3 OVERSIKT OVER INNMELDTE ØNSKER OG BEHOV, MEN SOM IKKE ER PRIORITERT

I investeringsbudsjettet som er vår virksomhets handlings- og økonomiplan (HØP), er det prosjekter med relativt omfattende omfang som skal innarbeides/omtales.

Alle innkomne forslag blir vurdert ut fra omfang og sammenholdt med eksisterende HØP. Prosjekter/innspill som administrasjonen innarbeider i sitt forslag til HØP, vil bli innplassert i en prioritert rekkefølge. De innspill som ikke tas med i administrasjonens forslag til HØP, og som i omfang og kostnad naturlig kunne blitt et prosjekt i HØP, vil likevel bli omtalt i saksfremstillingen. Omtalen i saksfremstillingen vil da komme i tilfeldig/uprioritert rekkefølge.

Nedenfor stående innspill er ikke innarbeidet i forslag til investeringsbudsjettet, de er likevel kommentert, men da i tilfeldig rekkefølge.

Administrasjonen har fått en detaljert og god oversikt fra en del menigheter, med forslag og beskrivelse av tiltak som ønskes gjennomført.

Flere av tiltakene er i omfang av en karakter som innebærer at de i større grad kan bli løst over virksomhetens driftsbudsjett, og ikke bli innarbeidet i HØP som investeringsprosjekt. Oversikten er likevel nyttig for administrasjonen for å få en oversikt over menighetenes ønsker, behov og prioritering. Den type tiltak som kan vurderes tatt over drift/vedlikehold, vil bli vurdert og prioritert sammen med andre tiltak i våre bygg og i dialog med sokna v/daglig leder.

Det utarbeides ikke egne prioriterte lister for hvert bygg rangert opp mot hverandre. Det understrekes at det er ett stort vedlikeholdsetterslep på mange av byggene. Prioriteringer skjer iht. vedlikeholds strategi etter tidligere vedtak i fellesrådet

- HMS, tilfredsstillende myndighetskrav
- Stoppe vannlekkasjer og utbedre vannskader
- Utbedre skader etter hærverk og innbrudd
- Skallsikring, herunder håndtering av takvann, drenering og overflatevann
- Gjennomføre fastsatte kontroller med fastsatte intervall
- Forebygge svikt i bygningsdel og tekniske installasjoner
- Foreta tilstandsvurderinger med prioriteringer
- Så langt det er mulig utvikle og fornye installasjoner iht behov

Mindre tiltak knyttet til «grønt skifte» vil også bli vurdert spesielt i forhold til tidligere avsetninger og kommunens og fellesrådets satsning på dette.

Gausel kirke

Gausel menighetsråd har fremmet følgende innspill:

Det er ønske om ett påbygg og en større ombygging i kirken, i forhold til kjøkken, kontor og møte fasiliteter. Det nevnes også utfordringer i forhold til støy og lydisolering både internt inne i kirken, men også fra bydelshuset. I tillegg blir det tatt opp utfordringer med solskjerming i takvinduer i kirkerommet.

Kommentar:

Angående utfordringer med støy fra bydelshuset er det en pågående dialog med kommunen og mulighet for eventuelle tiltak mot dette. Øvrige støy problematikk internt i kirken må drøftes nærmere med daglig leder for å avdekke utfordringer og det reelle behov.

Påbygg og ombygging i kirken er ikke per dato en prioritert oppgave.

Utbedring av solskjerming har vært forsøkt, men dessverre var dette ikke mulig å få til, uten at selve vinduer skiftes, noe som vil innebære en betydelig kostnad, og som vanskelig per i dag, kan forsvares opp mot andre prioriterte vedlikeholdsoppgaver.

Hinna kirke

Hinna menighetsråd har fremmet følgende innspill.

1. Reparasjon av altertavle / glassmaleri.

2. Ombygging av alterparti.

Utskifting av døpefont, lesepult og prekestol

Arbeid med flytting av alter nærmere kirkeskipet

Fjerning av knelebenk / alterring, nye flyttbare knelebenker, ny belysning i alterpartiet samt maling av taket i alterpartiet

Kommentar:

I samarbeid med menigheten og arkitekt er det utarbeidet ett forslag til endringer av alterpartiet i tråd med menighetens ønsker. En formell søknad til biskop vil bli sendt i løpet av året.

Gjennomføring av de foreslåtte endringer er ikke en prioritert oppgave på det ordinære vedlikeholdsbudsjettet. Videre fremdrift må drøftes nærmere mellom menighet og administrasjonen.

Utbedring og reparasjon av glassmaleri og utvendig glassfasade, vil videreføres som ett høyt prioritert HØP prosjekt.

Madlamark kirke

Madlamark sokn har fremmet følgende innspill:

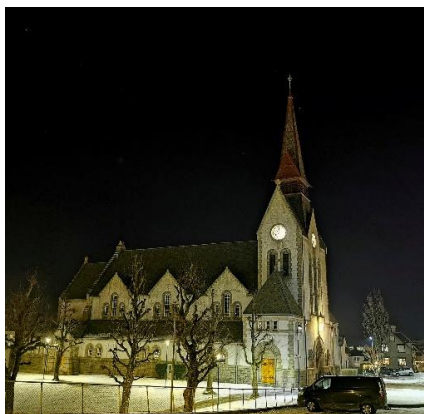
1. Renovering av orgel

2. Oppgradering av kirkes foajé, med bla ny himling, belysning og innredning. Oppgradering av toalett. Menigheten er villig til å bidra noe økonomiske i prosjektet

Kommentar:

Punkt 1: Videre vurdering av dette avventes til ytterligere avklaringer er på plass

Punkt 2: Tiltaket vil ikke kunne bli prioritert fra administrasjonen side, men kan eventuelt bistå i prosjektering dersom menigheten med egne midler vil utføre de ønskede endringer.

St. Johannes kirke

St. Johannes menighetsråd har fremmet følgende innspill:

1. Utbygging / ombygging av inngangsparti til menighetssenteret for å øke antall kontorplasser.
2. Videreføre tiltak for lydisolering i flere mindre rom i menighetssenteret, samt oppgradering av møbler, utstyr/ lydanlegg.

Kommentar:

Gjennomføring av de foreslåtte utbygginger er ikke en prioritert oppgave på det ordinære vedlikeholdsbudsjettet, og vil ikke kunne bli prioritert. Administrasjonen ser det som nødvendig at man finner de mest hensiktsmessige løsningene innenfor bygget slik det er i dag.

Når det gjelder videreføring av tiltak i forhold til støyisolering, vil det undersøkes om det er midler igjen fra tidligere prosjekt.

Tasta kirke:

Tasta menighetsråd har fremmet følgende innspill

1. Utbedring av lyskildene i kirkerommet.
2. Lysning av panel i kirkerommet.

MR ønsker at «Tasta kirke rehabilitering og mindre utvidelse» – fortsatt skal stå på investerings listen til Nye Stavanger kirkelige fellesråd for perioden 2025-2028.

Kommentar:

Pkt 1 og 2 arbeides det med. Det er foreløpig presentert ett forslag for menighetsrådet, og det arbeides med å presentere alternativt forslag i løpet av 2024.

Sjernerøy, Hesby og Talgje sokn:

Menighetsrådene Sjernerøy og Talgje sokn har fremmet følgende innspill.

Jørstad kyrkje:

- Jørstad kyrkje – nytt toalett.
- Maling av kyrkja.

Kommentar:

Maling av kirken vil bli utført i 2024. Når det gjelder nytt toalett er det vurdert flere forhold, blant annet hva kommunen tillater. Det er dessverre en del begrensninger av hva som er tillat, men det jobbes aktivt med å få en grei løsning på plass.

Hesby kyrkje

Utvendige porter har behov for vedlikehold.

Dør til bårerom har råteskader og utfordringer med å lukke/åpne døra.

Steintrappa ved inngangspartiet har behov for oppgradering.

På sikt behov for ny kjøle i bårerommet.

Detalj inne i kirka for lettere å kunne flytte piano etc.

Skilt ang parkering, samt oppmåling både på egen parkering

Etablere handikoptoalett.

Oppgradering av sakristiet.

Nytt skinn på alterringen.

Kommentar:

De foreslåtte tiltak vil bli vurdert over driftsbudsjettet sammen med andre behov i perioden. Flere av foreslåtte tiltak er til orientering også søknadspåklagte til riksantikvaren/biskop og eventuell gjennomføring er avhengig av tillatelse fra dem.

Sjernarøy kyrkje

Montere glassmonter til oppbevaring av gammalt, deriblant glassmaleri fra 1651 og Bibler.

Restaurering av glassmaleriet

Nytt skinn på alterringen

Øke funksjonaliteten til sakristi

Varmt vatn til toalettene.

Kommentar:

De foreslåtte tiltak vil bli vurdert over driftsbudsjettet sammen med andre behov i perioden. Flere av foreslåtte tiltak er til orientering også søknadspliktige til riksantikvaren/biskop og eventuell gjennomføring er avhengig av tillatelse dem.

Talgje kyrkje:

Det er bevilget midler fra Stavanger kommune i eget HØP-prosjekt til vedlikehold, som er planlagt utført i 2024/25 i tråd med tidligere utarbeidet tilstandsrapport.

Fogn kyrkje:

Mer funksjonelt brannvarslingsanlegg

Vurdering av ventilasjonsanlegget

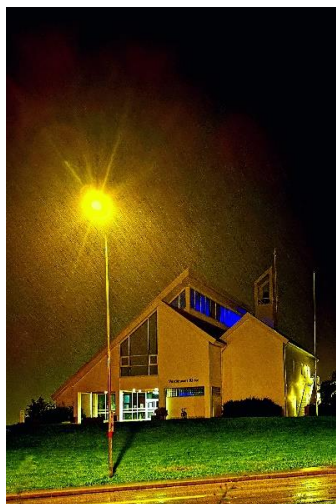
Fornyning av lydanlegg.

Maling til deler av underetasjen.

Male veggene oppe bak i kirka.

Kommentar:

Utbedring av brannvarslingsanlegg ligger inne i en total oversikt og vurderes opp mot øvrige prioriterte prosjekter. Øvrige foreslåtte tiltak vil bli vurdert over driftsbudsjettet sammen med andre behov i perioden.

Vardeneset kirke:

Vardeneset menighetsråd har fremmet følgende innspill

- 1 Utvidelse av kirketorget fra hovedinngangen.
2. Bytte ut spotter i kirkerommet, med LED.

Kommentar:

Gjennomføring av den foreslåtte utbygging er ikke en prioritert oppgave på det ordinære vedlikeholdsbudsjettet, og vil ikke kunne bli prioritert. Når det gjelder utskiftning av spotter i kirkerommet, vurderes det som at kostnadene er for store for en slik anskaffelse til at besparelsen dette evt. ville medføre, kan forsvares. Det vil derfor i utgangspunktet ikke være ett prioritert prosjektet.

Bekkefaret kirke:

Bekkefaret menighetsråd har fremmet følgende innspill.

- Montering av solcellepaneler på taket.
- Utbedring av kalderas langs veggen ved orgelet.

Kommentar:

Det vil bli foretatt en vurdering av kalderas og eventuelle muligheter for utbedring. Når det gjelder montering av solceller, vil Bekkefaret være ett bygg som man naturlig vurderer i sammen med andre øvrige aktuelle bygg.

Hafrsfjord menighet

Hafrsfjord menighetsråd har fremmet følgende innspill

Hafrsfjord menighetsråd vil igjen understreke viktigheten av at fellestrådet viderefører prioriteringen av nytt kirkeskip i handlings- og økonomiplanen. I et eget kapittel i HØP for 2024-2027 er både status og behovet for dette nybygget beskrevet godt og detaljert. Alt dette må gjentas i neste HØP. Vi vil påpeke at beskrivelsen fortsatt er helt relevant, om ikke enda mer presserende. Hafrsfjord menighetsråd vil gjerne benytte muligheten til å påpeke at Revheim kirke blir for liten ved store begravelser og gudstjenester. Ifølge våre beregninger har ikke kirken mer enn 210 sitteplasser, 131 nede i benkene og 69 oppe på galleriet. Brannsikkerheten i en fullsatt kirke er også vanskelig å ivareta i et så trangt og gammelt bygg.

Det er behov for flere oppgraderinger i årene som kommer. Hafrsfjord menighetsråd vil gjerne ytre et ønske om at tak og vegger i hovedetasjen kan bli malt eller beiset..

Kommentar:

Forslag om nytt kirkeskip vil bli fremmet pånytt som eget punkt i HØP slik tidligere år. Øvrige foreslåtte tiltak vil bli vurdert over driftsbudsjettet sammen med andre behov i perioden..

Varden menighet

Varden menighetsråd har fremmet følgende innspill

Installeres varmepumpe i menighetssalen.
Male vinduene innvendig i menighetssalen.
Det elektriske anlegget i kirken er gammelt, og det bør vurderes om det skal byttes ut

Kommentar:

Administrasjonen vil innhente tilbud på ny varmepumpe i menighetssal i samråd med daglig leder. I lys av innmeldt bekymring vedrørende det elektriske anlegget, er det utført en tilstandskartlegging av anlegget av eksternt rådgiver. Dette punktet vil bli løftet inn i HØP som en del av ett eget punkt om utbedring av elektriske anlegg.
Når det gjelder innvendig maling av vinduer, er dette ikke per nå en prioritert oppgave.

Tjensvoll menighet

Tjensvoll menighetsråd har fremmet følgende innspill

Etter sak i høst om begrensninger i byggets hovedetasje. Først og fremst gjelder det kjøkken. Det er mindre kjøkken oppe og et større kjøkken i underetasjen som oppleves som hverdagslig. Det meste av kjøkkenrelatert arbeid/aktivitet skjer i hovedetasjen. Dette kjøkkenet har en plassering som krever et større inngrep bygningsmessig for å kunne ekspandere. Et annet alternativ kunne være å bygge en etasje til oppå dagens kontorfløy.

Kommentar:

Foreslåtte tiltak vil være betydelige og svært kostbare. Tiltakene må eventuelt i første omgang prosjekteres og beregnes. Administrasjonen ser ikke at dette er en prioritert oppgave per dato og har ikke anlednings å prioritere vedlikeholdsmidler til ett slikt utredningsarbeid.

4 VOLUMØKNINGER I DRIFTSBUDSJETTET 2025 – 2028

4.1 Administrasjonens forslag til volumøkninger i driftsbudsjettet 2025-2028

PRIOR	TEKST/ÅRSTALL	2025	2026	2027	2028
1	Administrative ressurser på kirkens servicetorg	700	700	700	700
2	Bærekrafts/HMS/HR rådgiver	825	825	825	825
3	Diakoni – kirkens sosiale arbeid	825	825	825	825

Det følger en tekstlig omtale av disse prioriterte volumøkningposter i punkt 4.2.

4.2 Kommentarer til administrasjonens forslag til volumøkninger

1. Administrative ressurser på kirkens servicetorg

Kirkens Servicetorg arbeider både med oppgaver relatert til menighetene i Stavanger og med gravplassadministrasjon som er en del av å være Gravplassmyndighet. Målet er å levere kvalitet, kontinuitet og robusthet på overordnede målsettinger, på gravplassadministrasjon og menighetsadministrasjon. Kirkens servicetorg organiserer blant annet begravelser, vielser og gudstjenester for kommunens innbyggere.

Vi registrerer blant annet at vi ikke alltid klarer å overholde tidsfrister i henhold til forvaltningsloven. En av de store ansvarsområdene i gravplassadministrasjon er Saksbehandling av begjæring for gravferd og/eller kremasjon. Kremasjonsprosenten er økende i hele landet, en ønsket utvikling med tanke på samfunnsnyttig arealplanlegging. Vi kremerer fra Egersund og i økende grad kremerer vi for Haugalandet. Antall kremasjoner har økt fra 655 i 2020 til 966 kremasjoner i 2023.

SSB framskrivningen tilsier også at antall døde vil øke i årene fremover (43% fra 2020 til 2050).

Økte ressurser vil hjelpe kirkens servicetorg til å utføre arbeidsoppgavene på en forsvarlig måte.

2. Bærekrafts/HMS/HR-rådgiver

Stavanger kirkelige fellesråd ønsker å arbeide i tråd med FN's bærekraftsmål. Vi ønsker å gjennomføre et grønt skifte i måten vi driver arbeidet på gravplass, i kirkene, samt i administrasjonen. Dette handler om å ta de gode valg i alt vi gjør; i drift, i innkjøp og vedlikehold. Ja, i alt.

Fellesrådet opplever stadig økte lovkrav til det å være arbeidsgiver. Det være seg økte krav til oppfølging og dokumentasjon i vårt HMS-arbeid, samt økte krav knyttet til oppfølging av ansatte. Dette krever ressurser, og vi ber om midler til en slik rådgiverstilling. Rådgiveren vil ivareta oppgaver for Stavanger kirkelige fellesråd som arbeidsgiver, samt bidra til å sikre at HMS-arbeidet både på gravplass, i bygg og aktiviteter tilfredsstillende de krav myndighetene stiller til oss.

3. Diakoni – kirkens sosiale arbeid

Kirken i Stavanger har høy kompetanse på og lang tradisjon for å drive utadrettet omsorgsarbeid for å motvirke utenforskap og ensomhet, og å bidra til livsmestring, integrering, åpne fellesskap og god psykisk helse. Diakonien har som oppgave å vise omsorg for hele mennesket fra vugge til grav, både forbyggende og helende, gjennom fokus på åpen og skjult nød. Med våre kirker spredt over hele den vidstrakte kommunen, er vi tett på de lokale utfordringene.

Kirkens diakoni er tuftet på frivilliges engasjement og dugnadsånd. I kirken settes frivilligheten og diakonien i system, ulike initiativ koordineres og dagsorden settes lokalt ut fra lokale blikk på hvor behovet er størst. Men kirkens diakoni må ledes. Det kreves dyktige fagpersoner som evner å gå inn i utfordrende situasjoner, og som kan gi frivillige medarbeidere nødvendig trygghet og kompetanse. Personalressursene i Stavanger

kirkelige fellesråd styres derfor i retning av et mest mulig utadrettet arbeid, med særlig vekt på å utløse en økt frivillig innsats i befolkningen. Dette foregår gjennom oppfordring til diakonalt fokus i alle stillingskategorier i menighetene, men det er også nødvendig med særlige stillinger knyttet til kirkens omsorgsarbeid.

Samtidig som vi gleder oss over å ha mottatt to stillinger til diakonalt arbeid, vil vi samtidig peke på det økende behovet for kirkens diakonale innsats i de ulike kommunedelene, samt i sentrum. Rennesøy kommunedel har fortsatt ingen diakonstillinger. Heller ikke alle menigheter i gamle Stavanger kommune har diakonale stillinger, som Hafrsfjord og Bekkefaret. Andre har diakon eller diakonmedarbeider i en mindre stillingsprosent eller basert på innsamlede midler, som diakonstillingen på Gausel og ungdomsdiakonstillingen på Hundvåg.

Stavanger kirkelige fellesråd arbeider med «Plan for kirkens omsorgsarbeid», med 4 felles omsorgsområder som har fokus på; ungdom fra 15-30 år, samtaletilbud for mennesker i ulike livssituasjoner, kirkens omsorg for de som faller utenfor, og styrking av frivilligheten i kirken.

Ved nye ansettelser vil spisskompetanse på ett eller flere av disse områdene vektlegges. Hver stilling vil knyttes til én til tre menigheter, tilsvarende kommunedelene, men skal være fagressurser i hele fellesrådsområdet. Geografisk plassering av nye diakonstillinger vil gjøres etter en vurdering basert på ønsket om et best mulig tilbud i hele kommunen.

Med vennlig hilsen
STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD

Rune Skagestad
Kirkeverge

DEN NORSKE KIRKE

STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Rune Skagestad	110	23/00383-7	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
13/24	STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD	24.04.2024

Økning av kremasjonsavgift og priser for gravstell

Saksorientering

Saken gjelder:

Administrasjonen har hatt en gjennomgang av nivå på kremasjonsavgift og betaling for gravstell. Fellesrådet er i en situasjon hvor det må tas grep for i så stor grad som mulig å unngå et merforbruk for 2024. Det foreslås derfor en økning.

Kremasjonsavgift:

Antall kremasjoner har over år økt kraftig. Dette medfører naturlig nok økte arbeidsoppgaver og økt arbeidsbelastning på tilsatte ved krematoriet.

En har i større og større grad måttet benytte ressurser fra Eiganes gravlund for å kunne gjennomføre en forsvarlig drift ved krematoriet.

Videre tilsier ovnsens alder et mer omfattende og kostnadskrevenende periodisk vedlikehold.

Prisstigning på varer og tjenester (inkl. energikostandene) har i liten grad blitt kompensert av kommunen over flere år, og det er nå behov for tiltak.

Andelen utenbys kremasjoner har økt mer enn innenbys.

Det er fellesråd/kommuner der avdøde bodde som belastes denne avgiften. Innbyggere i Stavanger kommune dekkes over det driftsbudsjettet som kommunen gir fellesrådet.

Kremasjonsavgiften er kr. 5427 i Bergen (forsendelse på kr 1101 i tillegg), kr. 7000 i

Kristiansand og kr. 7720 i Oslo (pris ved forsendelse av urne er ikke oppgitt for

Kristiansand og Oslo). I Stavanger tas kr 650 for forsendelse av urne.

Vi foreslår derfor en prisøkning på kremasjonsavgiften på ca 10% med virkning fra 01/06-2024, fra kr 5800 til kr 6400 pr kremasjon.

Kremasjonsavgiften må godkjennes av Stavanger kommune (jfr gravplassloven §21).

Betaling for gravstell:

Fester av grav har anledning til å inngå avtale med fellesrådet om få utført stell av grav.

Dette er en tjeneste som det betales for i tråd med de faktiske kostnadene med stellet (nullsumsspill).

Lønnskostnader og pris på varer og tjenester som inngår i grunnlaget for betaling av gravstell, har over de siste årene hatt en sterk vekst. Vi har i påvente av konkret kartlegging av tidsbruk til gravstell på gravplassene avventet en justering av prisene.

Det er i det siste blitt gjennomført en kartlegging av medgått arbeidstid på gravstell på en gravplass. Vi ser, etter de første tilbakemeldinger på denne tidsbrukskartleggingen (det vil bli enda bedre tallgrunnlag etter innværende sesong) at prisingen av tjenestene bør økes.

I første omgang finner vi det naturlig å innføre en økning på 10%, da satsene har stått urørt i over to år.

Innføringstidspunktet foreslås til 1/6-2024, og for de stell (årlig eller fond) som allerede er belastet for 2024, vil prisøkningen ikke gjøres gjeldende før fra neste år.

Det er videre grunn til å regne med at det vil komme en ytterligere prisstigning for 2025, da innværende års lønnsvekst alene ser ut til å kunne utgjøre omkring 5%.

Tjenestene vi yter gjennom stell av graver, skal være et såkalt "nullsumspill", da det ellers er å betrakte som næringsvirksomhet og vi kan heller ikke bruke kommunale midler til å dekke kostnader ved gravstellsavtaler.

Forslag til vedtak

1. Kremasjonsavgift økes til kr. 6 400 gjeldende fra 1.6.2024. Saken oversendes Stavanger kommune for endelig godkjenning.
2. Pris for gravstell økes med 10% gjeldende fra 1.6.2024.

DEN NORSKE KIRKE

STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Rune Skagestad	415	23/06046-3	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
14/24	STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD	24.04.2024

Referatsak: Møteprotokoll fra Arbeidsmiljøutvalget (AMU) 14.03.2024

Vedlegg:

Protokoll SKF ARBEIDSMILJØUTVALGET (SKF AMU) 14.03.2024

Godkjent HMS-handlingsplan for 2024

Årsrapport for Arbeidsmiljøutvalgets arbeid 2023

Saksorientering

Saken gjelder:

Protokoll fra utvalg.

Protokollen blir formelt godkjent av utvalget, men legges frem til orientering.

Årsrapporten 2023 fra AMU og HMS handlingsplan for 2024 er også lagt ved til orientering.

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra møtet i Arbeidsmiljøutvalget (AMU) 14.03.2024 tas til orientering

DEN NORSKE KIRKE

SKF ARBEIDSMILJØUTVALGET (SKF AMU)

Møteprotokoll SKF ARBEIDSMILJØUTVALGET (SKF AMU)

- Unntatt offentlighet

Møtedato: 14.03.2024 kl. 13:00
Møtested: Kirkevergekontoret/Teams
Arkivsak: 17/00280

Til stede: Arne Sigurd Mossige, Katrine Pedersen, Rune Skagestad,
Solveig Myklatun, Anne Jordheim, Astrid Helen Pedersen, Marie
Louise McAllister

Møtende Mari Varhaug for Sissel Bryne
varamedlemmer:
Forfall: Bjørn Flikke
Andre:

Protokollfører: Katrine Pedersen

SAKSLISTE		Side
Godkjenning av innkalling og saksliste		
1/24	Godkjenning av innkalling og saksliste til møte 14.03.2024 - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 13 1. ledd, jf. fvl. § 13 1. ledd nr. 1	2
Godkjenning av protokoll		
2/24	Godkjenning av protokoll fra møte i AMU 16.11.2023	2
Saker til behandling		
3/24	Godkjenning av HMS-handlingsplan for 2024	3
4/24	Årsrapport for arbeidsmiljøutvalgets arbeid i 2023, med årsrapport fra bedriftshelsetjenesten	3
5/24	Sykefraværssrapport for Stavanger kirkelige fellesråd for perioden til og med 31.12.2023 - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 13 1. ledd, jf. fvl. § 13 1. ledd nr. 1	4
6/24	Orientering om resultat av medarbeiderundersøkelsen og arbeidet med denne	4
7/24	HMS-revisjon 2023	5
8/24	Saker til eventuelt 14.03.2024	5

Sted 18.04.2024
Solveig Myklatun

Katrine Pedersen

Leder

Sekretær

Godkjenning av innkalling og saksliste**1/24 Godkjenning av innkalling og saksliste til møte 14.03.2024***Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 13 1. ledd, jf. fvl. § 13 1. ledd nr. 1*

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 SKF ARBEIDSMILJØUTVALGET (SKF AMU)	14.03.2024	1/24

Forslag til vedtak

Innkalling og saksliste godkjennes.

Møtebehandling

AMU godkjenner innkalling og saksliste.

Vedtak

Innkalling og saksliste godkjennes.

Godkjenning av protokoll**2/24 Godkjenning av protokoll fra møte i AMU 16.11.2023**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 SKF ARBEIDSMILJØUTVALGET (SKF AMU)	14.03.2024	2/24

Forslag til vedtak

Protokoll fra møte i arbeidsmiljøutvalget 16.11.2023 godkjennes.

Møtebehandling

Protokoll fra møte i arbeidsmiljøutvalget 16.11.2023.

Vedtak

Protokoll fra møte i arbeidsmiljøutvalget 16.11.2023 godkjennes.

Saker til behandling

3/24 Godkjenning av HMS-handlingsplan for 2024

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 SKF ARBEIDSMILJØUTVALGET (SKF AMU)	14.03.2024	3/24

Forslag til vedtak

HMS-handlingsplan for 2024 godkjennes.

Møtebehandling

Saksfremlegg: Forslag til HMS-handlingsplan for 2024.

Vedtak

HMS-handlingsplan for 2024 godkjennes med de endringer som ble gjort i møtet.

4/24 Årsrapport for arbeidsmiljøutvalgets arbeid i 2023, med årsrapport fra bedriftshelsetjenesten

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 SKF ARBEIDSMILJØUTVALGET (SKF AMU)	14.03.2024	4/24

Forslag til vedtak

AMU godkjenner årsrapport for HMS-arbeidet og tar årsrapport fra bedriftshelsetjenesten til orientering.

Møtebehandling

Saksfremlegg:

- Årsrapport for arbeidsmiljøutvalgets arbeid i 2023.
- Årsrapport fra bedriftshelsetjenesten Falk.

Vedtak

AMU godkjenner årsrapport for HMS-arbeidet og tar årsrapport fra bedriftshelsetjenesten til orientering.

5/24 Sykefraværssrapport for Stavanger kirkelige fellesråd for perioden til og med 31.12.2023

Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 13 1. ledd, jf. fvl. § 13 1. ledd nr. 1

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 SKF ARBEIDSMILJØUTVALGET (SKF AMU)	14.03.2024	5/24

Forslag til vedtak

AMU tar sykefraværssrapporten til orientering.

Møtebehandling

I møtet ble AMU orientert om sykefraværet for 2023 for den enkelte gravplass, menighet, samt kirkevergekontoret. Samlet for Stavanger kirkelige fellesråd var det legemeldte sykefraværet i 2023 på 8,6 %.

Vedtak

AMU tar sykefraværssrapporten til orientering.

6/24 Orientering om resultat av medarbeiderundersøkelsen og arbeidet med denne

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 SKF ARBEIDSMILJØUTVALGET (SKF AMU)	14.03.2024	6/24

Forslag til vedtak

AMU orienteres om resultatet fra medarbeiderundersøkelsen og oppfølgingsarbeidet knyttet til dette.

Møtebehandling

Saksfremlegg:

- Resultatrapport for Stavanger kirkelige fellesråd.

Vedtak

AMU orienteres om resultatet fra medarbeiderundersøkelsen og oppfølgingsarbeidet knyttet til dette.

7/24 HMS-revisjon 2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 SKF ARBEIDSMILJØUTVALGET (SKF AMU)	14.03.2024	7/24

Forslag til vedtak

AMU orienteres om gjennomført HMS-revisjon for Stavanger kirkelige fellesråd.

Møtebehandling

I møtet ble det orientert om HMS-revisjon for 2023 gjennomført av byggsjef, gravplassjef, hovedverneombud og HR-sjef.

Saksfremlegg:

- HMS-revisjon for 2023.

Vedtak

AMU orienteres om gjennomført HMS-revisjon for Stavanger kirkelige fellesråd.

8/24 Saker til eventuelt 14.03.2024

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 SKF ARBEIDSMILJØUTVALGET (SKF AMU)	14.03.2024	8/24

Forslag til vedtak

Ingen forslag til vedtak.

Møtebehandling

Vedtak

Det ble ikke meldt saker til eventuelt.

Godkjent HMS-handlingsplan for 2024

For Stavanger kirkelige fellesråd

Planen inkluderer også avtale om handlingsplan for bedriftshelsetjenester mellom Stavanger Kirkelige Fellesråd og Bedriftshelsetjenesten Falck helse.

RULLERENDE AKTIVITETER

Nr.	Oppdrag	Frist	Ansvar bedrift	Ansvar BHT Evt andre medansvarlige	Utført
1	Møter i Arbeidsmiljøutvalget Ca. 4 ganger årlig	Hele året	HR-sjef Kirkeverge	Kontaktperson BHT Hovedverneombud	
2	Oppfølging av sykefravær	Hele året	HR-sjef /dgl.leder / driftsleder / gravplassjef	BHT ved behov	
3	Følge opp strategi for seniorpolitikk	Hele året	HR-sjef		
4	Vernerunder gravplasser: Vernerunder med fokus på fysisk arbeidsmiljø skal gjennomføres <u>1 gang årlig</u>	Hele året	Driftsleder, gravplassjef, verneombud	BHT ved behov	
5	Vernerunder menigheter: Vernerunder med fokus på fysisk arbeidsmiljø skal gjennomføres <u>1 gang årlig</u>	Hele året	Daglig leder, verneombud	BHT ved behov	
6	Vernerunder kirkevergekontor: Vernerunder med fokus på fysisk arbeidsmiljø skal gjennomføres <u>1 gang årlig</u>	Hele året	Kirkeverge, verneombud	BHT ved behov	
7	Brannrunde på kirkevergekontoret, jevnlig 4 ganger i året	Hele året	Verneombud	Vaktmester i Klubbgate	
8	Psykososial arbeidsmiljøkartlegging: Gjennomføres ved gravplasser, kirkevergekontor og menigheter	Hvert 2. år	HR-sjef	Kontaktperson BHT	
9	Gravplassene: - Opptak av helsestatus ved nyansettelse (MHU) - Målrettet helseundersøkelse med fokus på hørsel- og vibrasjonsskader, samt vaksinasjon	Ved behov Etter 3-års plan	HR-sjef, gravplassjef, driftsleder	BHT	

10	Videreføre opplæringsprogram for sommervikarer ved gravlundene i HMS-tiltak og bruk av maskiner/kjøretøy	Hver vår	Driftsleder, gravplassjef		
11	Opplæring av nye verneombud og ledere i 40-timers grunnkurs etter AML krav	Etter behov	Gravplassjef og HR-sjef	Kurs hos BHT	
12	Støymåling med fokus på kirkemusikk/kirkeklokker	Ved behov	HR-sjef		
13	Opplæring av alle ansatte i brannvern/førstehjelp	Hvert 2. år brannvernkurs eller førstehjelpskurs	HR-sjef/gravplassjef		
14	Opplæring FDV-system	Ved behov	Byggsjef		
15	Bistå i SKFs egne rehabiliteringsprosjekter som berører ansattes arbeidssituasjon	Ved behov	Byggsjef	Kontaktperson i BHT	
16	HMS-dag for alle ansatte	Hvert 2. år	HR-sjef		

PLAN FOR TILTAK I 2024

Nr.	Oppdrag	Frist	Ansvar bedrift	Ansvar BHT evt. andre	Utført
1	Årsplanmøte med revisjon av HMS-plan	Januar	HR-sjef, hovedverne- ombud	Kontaktperson BHT	30.01.2024
2	Fortsette revidering av stillingsbeskrivelser	Desember	HR-sjef		
3	Gjennomgå kjemikaliehåndtering ved gravplassene og oppdatering av sjekklister og rutiner	Hver 6. mnd.	Driftslederne	BHT ved behov	
4	Vaktmestere gjennomgå kjemikaliehåndtering med og oppdatering av sjekklister og rutiner	Hver 6. mnd.	Vaktmestere, verneombud	Daglige ledere BHT ved behov	
5	Kvalitetssikring av risikovurderingsskjema for kjemikaliehåndtering	Sak på driftsleder-møte	Gravplassjef HR-sjef	BHT	
6	EU-merking og risikovurdering av vibrerende håndholdt verktøy og opplæring i forebygging av vibrasjonsskader. Informasjon om forebygging av vibrasjonsskader.	Inngår i allmøte på gravplass (november)	Gravplassjef HR-sjef	BHT	
7	Erfaringsoverføring av kartlegging av ergonomiske forhold på gravplass.	Inngår i allmøte på gravplass (november)	Gravplassjef HR-sjef	BHT	
8	Gjennomgang og arbeid med medarbeiderundersøkelsen i regi av Den norske kirke	April	HR-sjef, gravplassjef/drifts- leder og daglig leder	BHT ved behov	
9	HMS-dag for alle ansatte	Oktober	HR-sjef		

10	Videreføre opplæring i nytt FDV-system	2024	Byggsjef		
11	BHT bistår på fysiske vernerunder på gravplass ved behov	2024	Gravplassjef, driftsleder, verneombud	BHT	
12	Arbeidsplassvurdering ved behov	2024	HR-sjef/gravplassjef	BHT	
13	Ergonomioppfølging i menighet ved behov	2024		Kontaktperson i BHT	
14	Brannvernkurs for alle ansatte	Mars	HR-sjef		11.03.2024

ÅRSRAPPORT FOR ARBEIDSMILJØUTVALGETS ARBEID I 2023

Arbeidsmiljøutvalget har hatt 4 møter i 2023. Kirkeverge Rune Skagestad har vært leder av AMU som arbeidsgivers representant frem til og med det 3. møtet. Solveig Myklatun tillitsvalgt for Delta, overtok ved siste møte som leder som representant for arbeidstaker.

Arbeidsutvalget har 4 medlemmer fra arbeidstakersiden, inkludert hovedverneombudet. Disse medlemmene har vært Solveig Myklatun tillitsvalgt for Delta, Anne Jordheim tillitsvalgt for Creo, Bjørn Flikke tillitsvalgt for Fagforbundet og hovedverneombud Astrid H. Pedersen. De 4 medlemmene fra arbeidsgiversiden har vært kirkeverge Rune Skagestad, økonomisjef/ass. Kirkeverge Arne S. Mossige, gravplassjef Sissel Bryne/Mari Varhaug (konstituert) og HR-sjef Katrine Pedersen. I tillegg er kontaktperson i bedriftshelsetjenesten fast medlem. Det ble i løpet av 2023 skifte i kontaktperson fra Hilde Heber til Vivian Lynghjem. Som stedfortreder for kontaktperson møtte Cecilie Øverland som representant fra bedriftshelsetjenesten på siste møte.

Stavanger kirkelige fellesråd har et godt samarbeid med Falck Helse som bedriftshelsetjeneste. Bedriftshelsetjenesten bidrar både med faglig kompetanse, utvikling og praktisk oppfølging av det generelle HMS-arbeidet. Bedriftshelsetjenesten bidrar blant annet med faglig kompetanse i konflikthåndtering, arbeidsmiljøkartlegging og oppfølging, kartlegging og rådgivning i ergonomiske forhold, og som støtte i konkrete saker og i det løpende arbeidet med HMS. Viser ellers til egen årsrapport fra bedriftshelsetjenesten.

HMS-planen som evalueres og rulleres hvert år, er styrende for arbeidsmiljøarbeidet i virksomheten.

I tillegg er det gjennomført kartlegging av opplæringsbehovet hos daglige ledere og driftsledere knyttet til sykemeldingsoppfølging av ansatte. Det ble gjennomført en opplæringsksamling med utgangspunkt i kartleggingen. Samlingen for driftsledere på gravplass og daglige ledere i menighet var i regi av NAV-arbeidslivssenter har vært gjennomført etter handlingsplan i partssammensatt gruppe. Dette arbeidet ble avsluttet høsten 2023.

Arbeidsmiljøutvalget har behandlet 33 saker fordelt på 4 møter i 2023. Av saker som er behandlet i 2023 kan følgende nevnes:

- Arbeid i samarbeid med NAV-arbeidslivssenter gjennom partssammensatt gruppe med mål om reduksjon av sykefraværet og styrking av arbeidsmiljøet.
- Handlingsplan for likestilling, inkludering og mangfold for 2023 -2024.
- Orientering om skader og ulykker.
- Overvåking av sykefraværet i virksomheten på bakgrunn av sykefraværstatistikken.
- Bevilgning av kr. 15 000,- fra velferdsmidlene til kunstforeningen «Kunsten».
- Jevnlig statusoppdatering av arbeidet etter HMS-plan for 2023.
- Forberedelse til gjennomføring og arbeid med medarbeiderundersøkelse i regi av Den norske kirke.

Her nevnes noen av de gjennomførte tiltak etter HMS-plan:

- Velferdstur til Helgøy for alle ansatte.
- Kontinuerlig sykefraværarbeid med individuelle oppfølgingsplaner. HR-sjef deltatt på dialogmøter.
- Oppfølging av arbeidsmiljøet i enkelte staber. Dette i samarbeid med bedriftshelsetjenesten.
- Bedriftshelsetjenesten har gjennomført ergonomiopplæring og arbeidsplassvurdering hos flere menighetsstaber.
- Gjennomført seniorsamtaler og inngått senioravtaler i samsvar med seniorpolitikk.
- 40- timers HMS-kurs for nye ledere og verneombud.

Katrine Pedersen, HR-sjef

DEN NORSKE KIRKE

STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Rune Skagestad	414	23/05451-7	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
15/24	STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD	24.04.2024

Orienteringssaker 24.04.24

Vedlegg:

høring kirkebevaringsprogram
Årshjul for Stavanger kirkelige fellesråd

Saksorientering

Følgende saker legges frem til orientering:

1. Strategien i kirkebevaringsprogrammet ble lansert 21.02.24. Stortinget har bestemt at verdiene i Opplysningsvesenets fond skal deles mellom Den norske kirke og staten. Stortinget forpliktet samtidig staten til å øke innsatsen for bevaring av kulturhistorisk verdifulle kirkebygg tilsvarende verdien av statens andel av Opplysningsvesenets fond (Ovf), men understreket samtidig at statens økte innsats ikke skulle avløse kommunenes økonomiske ansvar for kirkebyggene etter trossamfunnsloven § 14. Statens andel av verdiene i Ovff er tidligere estimert til 10 mrd. kroner. For å følge opp Stortingets vedtak har regjeringen besluttet at det skal brukes inntil 500 mill. kroner årlig i 20-30 år på istandsetting av kulturhistorisk verdifulle kirkebygg. Regjeringen har videre besluttet at det skal utarbeides én bevaringsstrategi med tre tilhørende bevaringsprogram som skal gi retning for arbeidet. De tre bevaringsprogrammene inndeles etter alder på kirkene. Følgende kirker i Stavanger kommer inn under ordningen: Stavanger domkirke, Bispekapellet, St. Petri kirken, St. Johanneskirken, Frue kirke (Hetlandskirken), Askje (Mosterøy) kirke, Sørbø kirke, Hesby kirke, Talgje kirke og Sjernarøy kirke (i tillegg kommer Utstein klosterkirke som er eid av Stavanger museum). Utkast til forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg ble sendt på høring med frist 8.4.24 og kirkevergen har på vegne av fellesrådet sendt inn høringssvar (se vedlegg). Stavanger kommune har også levert eget høringssvar.
2. Årshjul for Stavanger kirkelige fellesråd. Basert på tidligere års saker til fellesrådet og de datofrister for budsjett, regnskap og årsmelding som fellesrådet har på seg har kirkevergen utarbeidet et årshjul over når saker legges frem for rådet (se vedlegg).
3. Stavanger var vertskap for samlingen for G4 i mars. G4 er kirkevergene i Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger med sine respektive ledergrupper. Vi treffes årlig. I tillegg er det egne separate fagsamlinger (kirkeverger, økonomi, HR, bygg, gravplass, kommunikasjon, administrasjon).
4. Kirkevergen har på vegne av fellesrådet invitert politikere i Stavanger på opplæring i tilknytning til to arrangementer i kirker. Oppmøtet var begrenset. Kirkevergen ønsker å informere om kirkens arbeid for at politikere på best mulig grunnlag kan fatte beslutninger knyttet til kirkelig sektor. Utfordringen er å finne den gode form som gjør at politikere stiller.

5. Stavanger kirkelige fellesråd v/kirkevergen har inngått en ny samarbeidsavtale med Stavanger Museum (MUST) angående leie av Utstein klosterkirke (som MUST eier). Den gamle avtalen var med Rennesøy kirkelige fellesråd fra år 2000.
6. Stavanger kirkelige fellesråd ved kirkevergen har inngått en ny fornyet 10 års leieavtale med Thon Eiendom om videre leie av kontorlokaler for kirkevergekantoret i Klubbgata 1 (3. etasje).
7. Gravplass-sjef Sissel Bryne har sagt opp sin stilling. Hun slutter 31.5.24. Arbeidet med rekruttering av ny gravplass-sjef er startet opp. Mari Varhaug er konstituert i stillingen frem til ny er på plass.
8. På dagens møte vil økonomisjef Arne S. Mossige orientere om økonomiarbeidet i fellesrådet.

Forslag til vedtak

Sakene tas til orientering.

DEN NORSKE KIRKE

Stavanger kirkelige fellesråd

HØRINGSSVAR på utkast til forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg

Stavanger kirkelige fellesråd ved kirkevergen takker for muligheten til å komme med høringssvar på utkast til forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg (datert 21.02.2024, med føringsfrist 08.04.2024).

Vi tillater oss å ta opp et par tema i slutten vårt høringssvar som ikke direkte er tatt opp i forskrift, men som er sterkt linket til denne.

Stavanger kirkelige fellesråd forvalter 5 fredede steinkirker fra middelalderen, en vakker automatisk fredet trekirke og 4 listeførte kirker. I kommunen ligger også automatisk fredede Utstein klosterkirke, som eies av Stavanger museum, men som også brukes av Den norske kirke.

1. Overordnet perspektiv.

- a. Vi mener at kirkebevaringsprogrammet vil være et viktig program på nasjonalt hold for våre verdifulle kirker. Det er et stort program som vil ha betydning på lang sikt.
- b. Vi er enig i at kirkens «arvesølv», OVF-midlene, kan og bør brukes på tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg. Vi vil ta forbehold mot å bruke begrep som «statens tilskudd» om disse midlene; da det er kirkens egne midler som brukes.
- c. Vi vil uttrykke uro for at ordningen slik den er beskrevet i utkastet til forskrift er så omstendelig og administrativt krevende at ordningens gode intensjoner står i fare for ikke å bli realisert på en formålstjenlig måte. Ved å gjøre ordningen enklere ville man kunne sikre effektiv forvaltning og at større andel av midlene kan gå direkte til forbedring av kirkebyggene.
- d. Vi ser at et nødvendig fokus på vernende og fredede kirkebygg på sikt vil kunne bety store utfordringer med å få finansiert nødvendige arbeid på alle de nyere kirkebygg, som ikke er fredet/listeført. Her ville noen av disse midlene kunne vært viktig såkornsmidler for å få gjort også noe med disse byggene.
- e. Vi støtter at kommunens finansieringsansvar for kirkebyggene fortsatt skal ligge fast.
- f. Vi mener at denne tilskuddsordningen burde i mye større grad gitt økonomisk uttelling til de som har fulgt opp sine forpliktelser (jfr pkt e.) og har hatt store restaureringsutgifter på listeførte og fredede kirkebygg de siste årene. De signalene som ligger i utkast til forskrift på dette punktet kun gir marginale lettelser for de som allerede har brukt store summer på kirkene .
- g. Forslaget anerkjenner i liten grad den betydelige forvaltningskompetansen som allerede finnes i fellesrådene. Det er grunn til å stille store spørsmål ved om det er nødvendig å forutsette at man må bli invitert til å søke, etter vår mening vil det bare øker et allerede stort byråkrati. Vi foreslår at det må være mulig å søke på eget initiativ. På den måten kan midlene bli satt raskere i omløp.
- h. Forslagets innretning gir få insitamenter til kostnadseffektive tiltak. Det er innrettet slik at jo mer tiltaket koster, jo mer vil bli dekket. Vi foreslår en motsatt ordningen, slik at kostnadseffektive tiltak ble premiert. Vi ser at en kan ha en trinnvise tilskuddsordning, basert på utgifter, men er urolig for de negative sider ved en slik innretning. Det er etter vårt syn uansett et altfor lite tilskudd i ordningen for de første prosjektutgiftene.

DEN NORSKE KIRKE

Stavanger kirkelige fellesråd

- i. For å unngå at tilstandsrapporter blir lagt bort uten at de fører til faktisk arbeid på kirkene, bør det være en egenandel også på disse kostnadene.

2. Innspill til utkast til forskrift

3. Ad § 1-2: Kriterier for måloppnåelse

- a. Når det i utkastet i pkt. a skrives «antall kirker» og pkt. d skrives «kirkevedlikehold» er det da snakk om kirker totalt eller kirker som er omfattet av ordningen det refereres til? Her bør forskrift være mer presis (slik den er i pkt. b og c).
- b. Bør det ikke være et kriterium for måloppnåelse at antall kirker som har fått gjennomført forprosjekt/omfattende tilstandsvurdering, har økt?

4. Ad § 2-1: Innledende bestemmelser

- a. Det sies i avsnitt to at forprosjekter finansieres fullt ut. På et vis er dette bra. Utfordringen er at «alle vil ha en slik, siden det er gratis». Dersom disse ikke blir fulgt opp, med et hovedprosjekt så er dette ikke fornuftig bruk av midler. Vi foreslår å vurdere en egenandel/medfinansering fra kirkeeier/kommune også på denne delen, men gjerne med en mindre prosent. Alternativt må en få på plass en god kostnadskontroll på slike forprosjekter.
- b. I forskrift må det tydeliggjøres om byggeiers egeninnsats i forprosjektet dekkes helt eller delvis eller om en må betale alt dette selv.
- c. Det sies i nest siste avsnitt i paragraf 2-1 at tilskudd ikke skal ha tilbakevirkende kraft. Vi er dypt uenige i forskriftens formulering på dette punktet. Vi mener fortsatt at forskriften burde forholdt seg til dato for Stortingets vedtak (april 2020) og ikke når forskrift trer i kraft. Da ville en ikke bare gitt verbal honnør til de kirkeiere og kommuner som har tatt lovgivers forpliktelser på alvor (Trossamfunnsloven § 14, andre ledd), men også bekreftet dette med økonomisk tilskudd.
- d. Siste setning i nest siste avsnitt gir rom for ulik tolkning og må presiseres. Om en eksempelvis har et prosjekt på middelalderkirke som er beregnet å skulle koste 367 millioner og 320 millioner allerede er brukt/utført; vil en da få 90% av de kommende kostnadene, eller må en «starte på null», og bare få 25% av de første 10 millionene osv? Vi mener at prosjektkostnader som er brukt de siste 5 årene (jfr § 4-4)/evt. brukt etter stortingsvedtaket (april 2020) må kunne inkluderes i beregningsgrunnlaget for prosentsatsen på størrelsen av tilskuddet.
- e. Med basis i alle stortingsvedtakene vedrørende prioritering av middelalderkirker er det naturlig at disse blir prioritert frem mot 2030. Vi er likevel svært usikre på om det er hensiktsmessige å fokusere på året 2030 for mye dersom manglende kapasitet i sektoren (rådgivere, fagpersonell, entreprenører mm) driver priser opp. Det er også viktig å ha arbeid til dette fagområdet i mange år fremover, slik at bedrifter vil satse på kompetansebygging som over tid vil lønne seg.
- f. Det er viktig å starte noen prosjekter også i de andre innsatsområdene med en gang, både fordi vi der har kirker med et stort og delvis akutt rehabiliteringsbehov, og fordi vi trenger å få lærdom fra noen pilotprosjekter som andre med tilsvarende kirker kan dra nytte av. Eksempelvis er det mange teglsteinskirker med store sikrings- og rehabiliteringsbehov.

5. Ad § 2-2: Tilskudd til bevaring (..)

- a. Det er positivt at tiltak til ENØK og universell utforming kan inngå i tilskudd til istandsettingstiltak.
- b. Denne paragrafen har vår fulle støtte og vi oppfatter at det meste er dekket i dette.

DEN NORSKE KIRKE

Stavanger kirkelige fellesråd

6. Ad § 2-4: Tilskudd til opplevelser og formidling (...)
- Siste setning lyder: *Tiltakene må primært gjennomføres som del av et forprosjekt eller hovedprosjekt på vedkommende kirkebygg.*
Vi foreslår dette endret til: Tiltakene må primært gjennomføres som del av et forprosjekt eller hovedprosjekt på eller i tilknytning til vedkommende kirkebygg.
Begrunnelse: Dette vil gi mulighet for å knytte opplevelse og formidling til tilstøtende bygg, ettersom dette ofte er en praktisk forutsetning for gjennomføring av tiltakene.
7. Ad § 3-2: Utlysning av tilskudd innen innsatsområde 1
- Vi stiller oss spørrende og kritisk til at Tilskuddsforvalter skal sette opp prioriteringslister og gi beskjed når kirkeeier kan søke. Dette vil skape behov for et helt unødig byråkrati. I tillegg er det flere viktige faktorer som da ikke tas inn, så som at byggeier er klar/har kompetanse til å starte prosjekt og at kommunen har midler til egenfinansiering. Hvordan vil Tilskuddsforvalter stille seg til at kirkeeier/kommune sier at de er klar om 5 år, men ikke i år. Faller de da ut av alle ordninger? Det må være slik at kirkeeier søker på eget initiativ.
 - Vi mener at denne hele paragrafen bør ha en mer åpen formulering;
«Programstyret kan dersom søknadsmengden blir svært stor eller ved at andre spesielle behov oppstår etablere en prioriteringsliste for hvordan innkomne søknader til forprosjekt og hovedprosjekt skal vurderes. Barne- og familiedepartementet godkjenner kriterier som programstyret utarbeide slike lister etter.
8. Ad § 3-5: Krav til søknaden – Innsatsområde 1
- Før oppstarten av et forprosjekt vil det ofte være svært usikre estimater for det økonomiske omfanget av et rehabiliteringsprosjekt (jfr. pkt. a). Hvor stor er da verdien av en intensjonserklæring fra kommunen når kostnadsbildet er usikkert? Kan en kommune prinsipielt være bundet av en slik intensjonsavtale når kostnadsbildet er så usikkert? Oppfatningen av dette vil kunne være veldig varierende fra kommune til kommune.
 - Fellesrådene kan lage planer (jfr. pkt. b.), men eventuelle finansieringsutfordringer med driften er ikke løst med en plan. Vil det kunne forventes at Tilskuddsforvalter setter bindende krav om fremtidig finansiering for oppfyllelse av disse planene?
 - Det stilles krav om dokumentasjon på godkjenning etter kulturminnelov mfl. for søknad til hovedprosjekt (jfr. pkt. j). Til arbeidet med Stavanger domkirke har vi nå kommet opp i over 80 søknader om godkjenning av ulike tiltak. Disse søknadene har blitt sendt fortløpende over mange år. Det er et helt urimelig krav at alle, og ikke minst større prosjekter må dokumentere godkjenning alt i forbindelse med søknad. Da bør det heller kreves en bekreftelse på at ansvarlig søker er kjent med lovgivningen på området og at den som underskriver bekrefter at en akter å søke om de godkjennelser som må til.
 - Det bør videre vurderes om kravene som er stilt for at en skal kunne få penger til et hovedprosjekt skal være like store uavhengig av prosjektets størrelse (jfr. pkt. a-j). For et prosjekt til 5 mil. kroner der staten kun gir 15% tilskudd vil det oppleves som for omfattende å skulle legge så mye arbeid i planer og dokumentasjon som forskriften forutsetter.
9. Ad § 4-4: Størrelsen på tilskuddet – Innsatsområde 1
- De siste årene har staten, i påvente av kirkebevaringsprogrammet, gitt ut en del midler til gjennomføring av prosjekter. I all hovedsak har da staten gitt tilskudd på

DEN NORSKE KIRKE

Stavanger kirkelige fellesråd

60% av kostnadene. I årene før har staten hatt en rentekompensasjonsordning. Med dagens rentenivå vil et godkjent prosjekt gjennom denne ordningen få et tilskudd på mellom 40 og 50%. Med den utregningen som er satt opp her, er det kun de aller største prosjektene som vil komme opp i en støtte som er tilnærmet så stor som dette. Mens noen kirker har rehabiliteringsbehov på over 100 millioner kroner, er det mange som har et rehabiliteringsbehov på under 10 millioner kroner. Med denne innretningen på tilskuddssatsene vil nok mange kommuner oppleve at håndrekningen de nå «endelig» skulle få har liten verdi, og at satsene vil ikke gi nok motivasjon til å sette i gang tiltak. Vår tilbakemelding er derfor at første og andre sats (25%-40% og 15%-30%) økes mye og at i stedet evt. siste sats reduseres (90% og 80%).

- b. Denne trinnvise måten å beregne tilskuddssatser på gir en motivasjon til å vente med å starte rehabilitering og i stedet samle opp til en får et større tilskudd på en kirke («Ikke reparer det ødelagte taket nå selv om det er behov for det – vent til du også må ta vinduene og veggen samtidig»). For bygget er dette ikke en god løsning.
- c. Dekningsgraden må også veies opp mot behovet for kostnadskontroll.
- d. Utkastet har følgende formulering: «Kommunenes andel av den totale kostnaden kan også reduseres med 10 prosent...». Hvordan er dette «kan» å forstå? Vi forutsetter at dette er å forstå slik: Dersom en har brukt 100 mill. kroner på fredet eller listeført kirke så **skal** en få redusert kommunens andel med 10 %. Dette er da ikke noe Tilskuddsforvalter **kan** innvilge.
- e. Vi forutsetter at kravet om de 100 millioner de siste 5 år beregnes for fellesrådet, og ikke for den enkelte kirke (og heller ikke for den spesifikke kirke som det søkes om).

10. Videre perspektiv.

- a. I bevaringsstrategien, av 21.02.2024, i siste avsnitt i pkt. 3.4 så sies det «Godkjenning av tiltakene hos disse instansene bør ikke ta unødvendig lang tid til å bli «flaskehals» i istandsettingsarbeidene». Vi har i det store restaureringsarbeidet med Stavanger domkirken levert over 80 søknader til riksantikvar og biskop. Vår erfaring er meget god med begge instanser. Samtidig vil vi påpeke at om «flaskehalsen» ikke er tett, så er det tydelig tegn på at infarkt ikke er langt unna...
- b. Vi mener derfor at noen ressurser avsatt til programsekretariat i stedet burde blitt stilt til disposisjon for RA og Kirkerådet, for at saksbehandlingstid hos disse kan holdes nede på et rimelig nivå og en unngår at istandsettingsarbeidene stopper opp. Dette henger også sammen med våre forslag i pkt. 7.
- c. Det har vært et omfattende utredningsarbeid som har pågått siden Stortinget fattet sitt vedtak i april 2020. Departementet har ikke minst brukt Riksantikvar, Kirkerådet og KA som medspillere i dette arbeidet. Når en da nå ser at disse samme aktørene sitter igjen med totalt 9 årsverk i ekstra ressurser, så tenker vi det er betimelig å minne departementet om bukken og havresekken.

Stavanger, 22.03.2024

Rune Skagestad

DEN NORSKE KIRKE

Stavanger kirkelige fellesråd

Kirkeverge i Stavanger

UTKAST

DEN NORSKE KIRKE

Stavanger kirkelige fellesråd

Årshjul for Stavanger kirkelige fellesråd:

Faste saker på alle møter:

Godkjenning av innkalling og saksliste

Godkjenning av møteprotokoll fra sist FR møte

(Referat fra AU/ADMU/AMU/kulturutvalg/utvalg for verneverdige og fredede kirkebygg i Stavanger kommune – dersom det har vært møter siden sist møte i FR)

Orienteringssak (tilsettingsrapport, ansettelse pågående)

Eventuelt

Januar/februar:

April:

Handlings og økonomiplan (HØP)- for fire år. Investeringer og volumøkninger

Juni:

Årsmelding fra foregående år

Årsoppgjør for foregående år

Revisjonsrapport av foregående år

Regnskapsrapport pr. 1 tertial **og evt. budsjett endringer for inneværende år.**

September:

Regnskapsrapport pr. 2. Tertial **og evt. budsjett endringer for inneværende år.**

Driftsbudsjett for kommende år.

Desember:

Budsjett for kommende år

Evt. budsjett endringer for inneværende år.

Mulige avsetninger i regnskapet for inneværende år

Kirkekulturell myldring for kommende år

Valg av leder og nestleder for kommende år

Datoplan for kommende år.

DEN NORSKE KIRKE

STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Rune Skagestad	414	23/05452-7	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
16/24	STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD	24.04.2024

Eventuelt

Saksorientering

Saker til Eventuelt meldes i starten på møtet

Forslag til vedtak

Intet forslag til vedtak